

**Bryssel den 13 november 2025
(OR. en)**

15387/25

**AG 180
POLGEN 200
FREMP 331
JAI 1675
DISINFO 99
HYBRID 146
AUDIO 110
EDUC 444
JEUN 235
CULT 127
COMPET 1160**

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	12 november 2025
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	JOIN(2025) 791 final
Ärende:	GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Europeiskt demokratiförsvar: att främja starka och motståndskraftiga demokratier

För delegationerna bifogas dokument – JOIN(2025) 791 final.

Bilaga: JOIN(2025) 791 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

UNIONENS HÖGA
REPRESENTANT FÖR
UTRIKES FRÅGOR OCH
SÄKERHETSPOLITIK

Bryssel den 12.11.2025
JOIN(2025) 791 final

**GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Europeiskt demokratiförsvar: att främja starka och motståndskraftiga demokratier

”Vi kan bara skapa ett starkare EU genom att visa människor att demokratin fungerar och att den ger resultat. Europa kan bara blomstra om demokratin blomstrar.”

President Ursula von der Leyen, det internationella Karlspriset

1. Inledning

Demokrati utgör själva hörnstenen för Europeiska unionen och är avgörande för att skapa **fred, säkerhet, ekonomiskt välstånd, konkurrenskraft** och **social sammanhållning**. Demokratin bygger på fria människor, fria och rättvisa val, fria medier och starka demokratiska institutioner och processer. Demokrati är mer än ett styrningssystem – demokratin är vår livsstil som garanterar våra rättigheter och friheter, tryggar likhet inför lagen, främjar öppna och rättvisa samhällen och säkerställer att makthavarna kan ställas till svars. EU-medborgarna betraktar demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen som EU:s främsta styrkor¹.

I en tid av ökande geopolitisk konfrontation, internationella och regionala konflikter samt tekniska störningar utsätts våra demokratier för interna och externa påtryckningar. Auktoritära regimer ser demokratier som ett hot och använder alltmer aggressiva taktiker, bland annat genom att förlita sig på statliga eller icke-statliga ombud, för att försvaga dem. Samtidigt som demokrati handlar om att sammanföra olika röster i samhället och hitta gemensamma lösningar, försöker auktoritära regimer skapa eller öka splittringar, utnyttja konflikter, misskreditera demokratiska aktörer, särskilt fria medier och det civila samhället, och undergräva fria och rättvisa val. Deras mål är att urholka medborgarnas förtroende för demokratiska institutioner och demokratins förmåga att ge resultat för människor.

Detta utgör ett akut problem för EU, dess grannskap och demokratier runtom i världen. Det är mycket viktigt att stödja EU:s kandidatländer och potentiella kandidatländer i deras arbete med att stärka och befästa demokratin. Vissa har blivit måltavlor för intensiva försök till destabilisering och inblandning. Utöver sitt brutala anfallskrig mot Ukraina eskalerar Ryssland även hybridattacker och för en kamp om inflytande mot Europa. De taktiker som Ryssland använder når djupt in i själva kärnan av våra samhällen och har potentiellt långvarig inverkan. Genom att sprida bedrägliga budskap, som ibland omfattar manipulering och förfälskning av historiska fakta, försöker man urholka förtroendet för de demokratiska systemen.

Dessa hot är inte isolerade, utan gynnas av och förstärker andra viktiga utmaningar som demokratin ställs inför i dag. Dessa omfattar ökande extremism och polarisering, minskat förtroende och engagemang, hot mot integriteten vid val och mångfald i samband med offentlig debatt och yttrandefrihet samt en försämring av den miljö där journalister och det civila samhället verkar². Dessa utmaningar kommer mitt under en djupgående digital omvandling av våra samhällen, som har omformat sättet på vilket den offentliga debatten äger rum, hur informationen flödar och hur medborgarna engagerar sig i den offentliga sfären. Detta har i hög grad medfört nya möjligheter för människor att fritt få tillgång till information, uttrycka sin åsikt och delta i det offentliga livet och den

¹ Enligt Flash Eurobarometer 550, *Utmaningar och prioriteringar i EU*, från juli 2024 ansåg européerna att EU:s främsta styrka är respekten för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen (38 %).

² Strategisk framsynsrapport 2025, Resiliens 2.0: Stärka EU:s förmåga att blomstra mitt i turbulensen och osäkerheten, COM(2025) 484 final och *Rethinking societal resilience in a time of polycrisis*, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC142772>.

demokratiska debatten. Omvandlingen har emellertid även framhävt och skapat nya sårbarheter. Människors åsikter formas i allt högre grad av algoritmbaserade, individanpassade källor som begränsar det gemensamma utrymmet för demokratisk debatt. Sociala medieplattformar påverkar även bärkraften hos mediernas intäktsmodeller. Utvecklingen inom artificiell intelligens kan även få allvarligt effekter på det demokratiska utrymmet, inbegripet valprocesser.

Att skydda demokratin och bygga upp medborgarnas, samhällets och institutionernas demokratiska resiliens utgör en brådskande kollektiv strävan och för detta krävs en myndighetsövergripande strategi som omfattar hela samhället. Detta är inte enbart nödvändigt för att bevara EU:s värden, utan även för att garantera Europas säkerhet och för att skydda dess oberoende, frihet och välbefinnande. EU:s institutioner, medlemsstater, EU-kandidatländer och potentiella kandidatländer, det civila samhället och den privata sektorn spelar samtliga en avgörande roll och vägleds av våra gemensamma värden. Våra medborgare och deras friheter måste stå i centrum för allt detta.

2. Det europeiska demokratiförsvaret

Det finns en växande medvetenhet om de gemensamma utmaningar som demokratier i hela EU och globalt står inför och åtgärder vidtas redan på samtliga nivåer. Medlemsstaterna har inrättat nya organ och nya förmågor för att stärka sin nationella demokratiska resiliens. Politiska aktörer och en bred gemenskap av aktiva medborgare och grupper har varit drivande vid efterlysningen av åtgärder och bidrar till insatserna.

EU har infört en robust politisk och rättslig ram, som bygger på EU:s handlingsplan för demokrati från 2020³ och 2023 års paket för försvar av demokratin⁴, för att bidra till att samordna, mobilisera, komplettera och stärka denna gemensamma insats.

Genom det europeiska demokratiförsvaret presenterar kommissionen och den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik, på grundval av denna ram, en rad nya åtgärder inom tre prioriterade områden som har i syfte att ge starka och motståndskraftiga demokratier ökad handlingsförmåga genom att

- **stärka situationsmedvetenheten och stödja insatskapaciteten för att skydda informationsutrymmets integritet,**
- **stärka demokratiska institutioner, fria och rättvisa val och fria och oberoende medier,**
- **stärka samhällets motståndskraft och allmänhetens engagemang.**

För att stödja bättre samarbete och samordning vid hanteringen av flera aspekter inom dessa prioriterade områden kommer ett **europeiskt centrum för demokratisk resiliens** (*centrumet*) att vid behov sammanföra expertkunskaper och kapacitet mellan medlemsstaterna, EU:s kandidatländer och potentiella kandidatländer samt EU:s institutioner, organ och byråer, inklusive Europeiska utrikestjänsten (utrikestjänsten). Centrumet kommer att underlätta **informationsutbyte** och **stödja operativt samarbete** och **kapacitetsuppbyggnad** för att stå emot framväxande gemensamma hot,

³ Europeiska kommissionen, EU:s handlingsplan för demokrati, COM(2020) 790 final.

⁴ Europeiska kommissionen, Meddelande om försvar av demokratin, COM(2023) 630 final. Som en del av detta paket föreslog kommissionen ett direktiv om intresserepresentation som bedrivs för tredjeländers räkning, som för närvarande diskuteras av medlagstiftarna.

särskilt utländsk informationsmanipulation och inblandning samt desinformation. Det kommer att ha i syfte att förbättra situationsmedvetenheten och kapaciteten att förutse och upptäcka hot, utveckla ett robust och samordnat system för tidig varning och stödja kapaciteten för snabba insatser. Det kommer även att stödja en ökad medvetenhet när det gäller att förbereda och stärka samhällen och institutioner och göra dem mer motståndskraftiga mot informationsmanipulering och desinformation. Dess arbete kommer att bidra till att konsolidera EU:s strategi som omfattar hela samhället för att stärka beredskapen, öka medvetenheten och bygga upp demokratisk resiliens.

Det **européiska demokratiförsvaret** kommer att bidra till att stärka våra demokratier och ge européerna möjlighet att utöva sina rättigheter, att fritt forma och uttrycka sina åsikter och att ha befogenhet att aktivt och säkert delta i unionens demokratiska liv. Dess åtgärder kommer att stärka de demokratiska institutionerna, skydda valintegriteten och stödja mediernas frihet och mångfald, för att våra demokratier ska förbli starka, öppna och pluralistiska och bygga på medborgarnas förtroende. Det kommer att genomföras i samverkan med EU:s agenda för säkerhet, försvar, beredskap⁵ och i överensstämmelse med EU:s yttre åtgärder i stort.

2.1 Ett nytt europeiskt centrum för demokratisk resiliens: stärkande av situationsmedvetenheten och samhällets motståndskraft

Uppbyggnad av demokratisk resiliens kräver ökade insatser på alla myndighetsnivåer, bland EU:s institutioner, medlemsstater och inom hela samhället. Dessa samordnade insatser måste **fokusera på att förbättra situationsmedvetenheten** och den **kollektiva kapaciteten att förutse, upptäcka och reagera på hot** och **bygga upp demokratisk resiliens**. Mycket arbete har redan genomförts för att möta dessa utmaningar, med införandet av verktyg och strukturer både på nationell och på europeisk nivå⁶, vilket har gett vissa viktiga resultat.

Många av dessa strukturer omfattar emellertid endast specifika områden och samhällen, de använder olika metoder och erbjuder ofta begränsad insatskapacitet och har begränsat samband med de behöriga myndigheternas arbete på nationell nivå och på EU-nivå. Det är viktigt att dessa insatser sammanförs. Starkare kopplingar måste främjas för att stärka situationsmedvetenheten och förbättra EU:s kollektiva kapacitet att övervaka, upptäcka och förutse kampanjer för informationsmanipulation och desinformation⁷.

För att tillgodose dessa behov kommer kommissionen att inrätta ett **européiskt centrum för demokratisk resiliens**. Centrumet kommer att tillhandahålla en ram för att stärka samordningen och informationsutbytet mellan EU:s institutioner, organ och byråer och medlemsstaterna samt stödja operativt samarbete och kapacitetsuppbyggnad. Detta kommer att underlätta ett mer integrerat och

⁵ Europeiska kommissionen, 2025: Vitbok om europeisk försvarsberedskap – JOIN(2025) 120 final, EU:s strategi för en beredskapsunion, JOIN(2025) 130 final, ProtectEU: Europeisk strategi för inre säkerhet, COM(2025) 148 final.

⁶ Det finns redan flera ramar, strukturer och verktyg på EU-nivå och nationell nivå för att ta itu med utländsk informationsmanipulation och inblandning och desinformation samt samhällets motståndskraft mer allmänt. På EU-nivå omfattar detta bland annat systemet för snabb varning som förvaltas av utrikestjänsten, kommissionens interna nätverk mot desinformation, EUvsDisinfo, det europeiska observatoriet för digitala medier (Edmo), de rundabordsamtal om val som hållits inom ramen för förordningen om digitala tjänster, arbete inom det europeiska valsamarbetsnätverket. Särskilda strukturer finns också på nationell nivå, såsom Viginum i Frankrike och den svenska myndigheten för psykologiskt försvar, eller den samhällsomfattande strategi för demokratisk resiliens som Finland har infört.

⁷ Vilket även efterlystes i ordförandeskapets slutsatser från maj 2025 om att stärka demokratins motståndskraft – <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2025/05/27/presidency-conclusions-on-strengthening-eu-democratic-resilience/>.

effektivt tillvägagångssätt för att öka situationsmedvetenheten och utveckla ett robust och samordnat system för tidig varning för att stödja insatskapaciteten. Centrumets arbete kommer även att bidra till att öka medvetenheten när det gäller att förbereda och stärka medborgarna, samhället och institutionerna och göra dem mer motståndskraftiga.

Det kommer i första hand att fungera som ett särskilt nav för utbyte och operativt samarbete mellan EU:s institutioner och medlemsstaterna. Centrumet kommer att sammanföra befintliga nätverk och strukturer som arbetar med att förebygga, upptäcka, analysera och reagera på hotbilder i informationsutrymmet och arbeta för att utveckla gemensamma strategier, förfaranden och metoder samt utbyta relevanta uppgifter och analyser. Det kommer att stödja utbildning och kapacitetsuppbyggnad. Det skulle dessutom kunna tillhandahålla rådgivning om verktyg, strategier, standardiserade tillvägagångssätt, protokoll eller gemensamma övningar för gemensamma svarsåtgärder. Centrumet kommer att stödjas av och arbeta i nära samordning med systemet för snabb varning, som utgör en etablerad mekanism för att utbyta information om utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformation mellan EU:s institutioner och medlemsstaterna.

En **intressentplattform** för oberoende icke-institutionella berörda parter kommer att inrättas för att möjliggöra bidrag från en bred uppsättning relevanta berörda parter och samhällen till centrumets arbete. Denna plattform kommer att sammanföra intressenter såsom civilsamhällesorganisationer, tankesmedjor, forskare och den akademiska världen, faktagranskare och medieleverantörer. Med full respekt för alla deltagares oberoende kommer denna plattform att underlätta utbyte av information, expertis och rådgivning och kommer gradvis att bygga vidare på befintliga intressentgrupper såsom det europeiska observatoriet för digitala medier (Edmo) och nya grupper, såsom det europeiska nätverket av faktagranskare och den framtida gemensamma ramen för forskningsstöd. Plattformen kommer att stödja spridningen av forskning och andra resultat och uppmuntra utbyte mellan olika berörda parter.

Centrumet kommer att **fullt ut respektera EU:s och medlemsstaternas befogenheter** och oberoendet för befintliga strukturer på nationell nivå och på EU-nivå. Det kommer att utvecklas **successivt**, baserat på medlemsstaternas frivilliga deltagande, och på **deras synpunkter och behov av stöd och samarbete**, för att säkerställa att det ger bästa möjliga stöd till nationella myndigheter och gemensamt på EU-nivå. Med utgångspunkt i EU:s pågående stöd och engagemang med internationella partner⁸ kommer centrumet även att vara öppet för associerade EU-kandidatländer och potentiella kandidatländer för att stödja dem och främja ömsesidigt lärande. Samarbete med likasinnade partner skulle även kunna bli aktuellt.

Centrumets arbete kommer att komplettera och samverka med andra åtgärder som vidtas att skydda informationsutrymmets integritet, stärka valintegriteten, främja mediefrihet och mediemångfald och bygga upp en övergripande samhällsresiliens genom att stärka och engagera medborgarna.

2.2 Skydda informationsutrymmets integritet

Det är viktigt att stärka informationsutrymmets integritet för att hjälpa alla i samhället att erhålla tillgång till tillförlitlig och trovärdig information, utöva sina demokratiska rättigheter och samarbeta med institutioner och samhällen på ett meningsfullt sätt. Det är avgörande med öppenhet,

⁸ G7, Nato, FN, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa eller Europarådet.

ansvarsskyldighet och integritet i informationsutrymmet för att säkerställa att människornas röster blir hörda, för att ge dem möjlighet att vara aktiva medborgare och för att bygga upp och bevara deras förtroende för de demokratiska processerna.

Avsikten med utländsk informationsmanipulation och inblandning⁹ och desinformationskampanjer är just att undergräva allmänhetens förtroende för informationsutrymmet och de demokratiska institutionerna samtidigt som samhällsklyftorna förstärks¹⁰. De möjliggörs genom spridning av en mängd nya metoder för manipulering online. Dessa omfattar icke-autentisk användning av sociala medier¹¹, falska konton på sociala medier, webbplatser som utformats för att efterlikna officiella källor, artificiell förstärkning av innehåll som orsakar splittring, användning av syntetiskt innehåll som *deepfake* och annat innehåll som genererats av artificiell intelligens (AI). Vid spridningen förlitar man sig ofta på icke-autentiska beteenden såsom falska konton, AI och förstärkning med hjälp av botar och icke-autentiskt agerande. Sådana samordnade insatser, vilka ofta utgör del av bredare hybridkampanjer, blir alltmer sofistikerade och decentraliserade och kan omfatta nätverk som verkar över flera plattformar och jurisdiktioner, ofta anonymt, vilket gör dem särskilt svåra att upptäcka, identifiera och motverka på ett effektivt sätt.

För att hantera dessa frågor har EU infört särskild lagstiftning. I **AI-förordningen**¹² fastställs transparenskyldigheter för leverantörer och tillhandahållare av vissa AI-system, inbegripet skyldigheten att markera och möjliggöra upptäckt när innehåll artificiellt har genererat eller manipulerats, samt en märkningsskyldighet när det gäller *deepfake* och vissa andra AI-genererade publikationer i offentliga frågor. **Förordningen om digitala tjänster**¹³ bidrar också till att stärka informationsutrymmets integritet, reglera ansvar och kräva att leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora sökmotorer minskar systemrisker för samhället och demokratin som härrör från deras tjänster, med full respekt för användarnas yttrandefrihet. Förordningen förbättrar insynen i algoritmerna och ger användarna möjlighet att styra hur rekommenderade system påverkar det innehåll som de ser på nätet och gör det möjligt för forskare att få åtkomst till innehållet på plattformarna. Förordningen ger även kommissionen befogenhet att granska algoritmsystemens utformning, med stöd av det europeiska centrumet för algoritmers transparens. Genomförandet och verkställandet av denna lagstiftning utgör viktiga prioriteringar, och flera förfaranden pågår som berör vissa leverantörer av mycket stora onlineplattformar avseende bedömningen och hanteringen av

⁹ Utländsk informationsmanipulering och inblandning utgör ett beteendemönster som hotar eller kan ha en negativ inverkan på värden, förfaranden och politiska processer. Sådan verksamhet är manipulativ till sin karaktär och sker på ett avsiktligt och samordnat sätt. De som bedriver verksamheten kan vara statliga eller icke-statliga aktörer, inbegripet deras ombud i och utanför deras eget territorium.

¹⁰ Svaren på kommissionens öppna offentliga samråd för att förbereda demokratiförsvaret visar att uppgiftslämnarna anser att icke-autentisk användning av sociala medier och utländsk informationsmanipulering och inblandning utgör några av de viktigaste riskerna för demokratin. Dessutom visade en särskild Eurobarometer [referens: EB Special 568] från 2025 att uppgiftslämnarna anser att utländsk informationsmanipulering och inblandning och desinformation utgör en stor utmaning för demokratin, tillsammans med växande misstro mot demokratiska institutioner och processer. Samma Eurobarometerundersökning visar att över sju av tio européer oroar sig för att väljares beslut grundas på desinformation.

¹¹ Automatiserade dataprogram som utformats för att utföra repetitiva uppgifter via ett nätverk och ofta imiterar verkliga användare.

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens, EUT L, 2024/1689, 12.7.2024. Den ska tillämpas från och med den 2 augusti 2026.

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster, EUT L 277, 27.10.2022, s. 1.

systemrisker för samhällsdebatten och valprocesser. Mer generellt kommer kommissionen att fortsätta att övervaka och genomdriva skyldigheterna enligt förordningen om digitala tjänster och kommer att samarbeta med intressenter för att säkerställa att dessa skyldigheter iakttas¹⁴.

För att förebygga och hantera större incidenter och inblandning i informationsmiljön kommer kommissionen, tillsammans med europeiska nämnden för digitala tjänster, att utarbeta **ett incident- och krisprotokoll enligt förordningen om digitala tjänster**¹⁵. Detta kommer att underlätta samordningen mellan relevanta myndigheter och säkerställa omedelbara åtgärder vid storskaliga och potentiellt gränsöverskridande informationsinsatser. Detta protokoll ska ta hänsyn till och kommer att tillämpas tillsammans med andra befintliga krismekanismer, särskilt cybersäkerhetsplanen¹⁶, för att säkerställa att åtgärderna är samordnade och konsekventa och genom att ta hänsyn till relevant EU-lagstiftning¹⁷. Utbyten mellan dessa mekanismer kan stödjas av det europeiska centrumet för demokratisk resiliens och dess intressentplattform.

Uppförandekoden om desinformation, som stöds av en gemensam arbetsgrupp, innehåller en robust uppsättning åtaganden och detaljerade åtgärder som tillsammans bidrar till att minska risker kopplade till desinformation, samtidigt som yttrandefriheten upprätthålls fullt ut, till exempel genom förbättrade verktyg för att användare ska kunna känna igen, förstå och flagga för desinformation och för att stärka forskare. Den kan även vara till nytta för att fastställa efterlevnaden av skyldigheterna avseende **systemrisker i samband med desinformation** för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora sökmotorer som följer och uppfyller åtagandena i denna kod¹⁸. Kommissionen kommer att bedöma graden av engagemang från enskilda parter som undertecknat koden och deras genomförande. Vid behov kommer kommissionen att föra dialoger om lagstiftningsåtgärder inom ramen för förordningen om digitala tjänster med dessa undertecknande parter och besluta om andra lämpliga uppföljningsåtgärder. Kommissionen kommer till exempel att samarbeta med de undertecknande parterna för att öka deras ansträngningar när det gäller **öppenhet i systemen för rekommendationer** och för att **stoppa finansieringen av desinformation**¹⁹, bland annat att avlägsna ekonomiska incitament för desinformation via reklamintäkter²⁰ och att utveckla relevanta indikatorer för att mäta plattformarnas ansträngningar i detta avseende²¹.

Kommissionen kommer även att undersöka eventuella ytterligare åtgärder tillsammans med de parter som undertecknat koden. Detta skulle kunna omfatta sätt att förbättra upptäckt och **märkning av AI-**

¹⁴ Enligt artikel 91.2 i förordningen om digitala tjänster ska kommissionen senast den 17 november 2027 och därefter vart femte år utvärdera denna förordning och rapportera till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

¹⁵ I artikel 48 i förordningen om digitala tjänster föreskrivs ett särskilt förfarande för utarbetandet av ett sådant protokoll.

¹⁶ Kommissionens delegerade förordning av den 1 juli 2025 C(2025) 4340 final och artikel 40 i förordningen om digitala tjänster.

¹⁷ Till exempel NIS 2-direktivet, cybersäkerhetsakten, AI-förordningen, förordningen om politisk reklam och förordningen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online.

¹⁸ Se kommissionens yttrande – *Assessment of the Code of Practice on Disinformation*, C(2025) 1008 final, <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/112679>.

¹⁹ På grundval av åtagande 19 i kapitlet om att ge användarna egenmakt och åtagande 1 i kapitlet ”Granskning av annonsplacering” i uppförandekoden om desinformation.

²⁰ För dem som konsekvent sprider desinformation.

²¹ På grundval av åtagande 41 i kapitlet ”Övervakning av koden” i uppförandekoden om desinformation, vilket hänför sig till strukturella indikatorer.

genererat och manipulerat innehåll som cirkulerar på sociala medietjänster²² och **frivilliga verktyg för användarkontroll**²³. Sådana åtgärder skulle komplettera AI-förordningen och andra relevanta EU-regler. De **europiska digitala identitetsplånböckerna**, vilka kommer att vara tillgängliga för medborgare och invånare i EU i slutet av 2026, skulle kunna underlätta sådana åtgärder och främja förtroende och säkerhet vid kontakter på nätet genom att möjliggöra säker identifiering och autentisering²⁴.

Medlemsstaternas insatser för att säkerställa informationsutrymmets integritet kan stärkas på EU-nivå genom samordning av strategier och samling av expertis och information som bygger på den befintliga **verktygslådan för hantering av utländsk informationsmanipulering och inblandning**²⁵. I samarbete med nationella myndigheter och experter kommer kommissionen att stödja utarbetandet av en **plan för att motverka utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformation**, inbegripet verktyg och vägledning om åtgärder för att förutse, upptäcka och reagera, samt en särskild mekanism för yrkesmässigt utbyte och grupper som arbetar för att stödja nationell kapacitetsuppbyggnad och ömsesidigt lärande.

Att stärka den oberoende faktagranskande gemenskapens kapacitet i hela EU är avgörande för att förbättra upptäckten och övervakningen av utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformationskampanjer. Ett oberoende **uropeiskt nätverk av faktagranskare**²⁶ kommer att inrättas med kommissionens stöd och dess arbete kommer att bidra till intressentplattformen från det europeiska centrumet för demokratisk resiliens. Nätverket kommer att baseras på de högsta etiska och yrkesmässiga standarderna och verka i EU och i kandidatländer, potentiella kandidatländer och grannländer som är associerade till **programmet för ett digitalt Europa**. Det kommer att öka faktagranskningskapaciteten på alla officiella EU-språk, särskilt i situationer såsom val, hälsokriser eller naturkatastrofer, där tillgången till tillförlitlig information är avgörande. Nätverket kommer även att skapa och förvalta en **oberoende databas för faktagranskning** för att konsolidera faktagranskning som gjorts av oberoende, berättigade och betrodda organisationer, och kommer att underlätta för journalister, onlineplattformar, forskare och det civila samhället att få tillgång till verifierad information, stödja gränsöverskridande samarbete och möjliggöra snabba reaktioner. Det kommer även att ge tillgång till ett **skyddssystem för faktagranskare** i EU mot hot och trakasserier, inbegripet rättsligt och psykologiskt skydd. Nätverket kommer att lämna ett väsentligt bidrag till samhällets resiliens genom att stödja faktagranskare att nå en bredare publik²⁷.

²² På grundval av åtagande 15 och åtgärd 15.1 i uppförandekoden om desinformation.

²³ Lösningar kan utforskas för att särskilt hjälpa användarna att verifiera om de interagerar med en riktig människa (t.ex. genom en verifieringsikon).

²⁴ EU:s digitala identitetsplånböcker kommer att erbjuda ett säkert, tillförlitligt och privat sätt för alla i Europa att styrka sin identitet på elektronisk väg. Varje medlemsstat ska förse alla sina medborgare, invånare och företag med minst en plånbok som låter dem bevisa vilka de är och på ett säkert sätt lagra, dela och underteckna viktiga digitala dokument.

²⁵ Denna verktygslåda utgör en ram för åtgärder: https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en.

²⁶ Såsom tillkännagavs i kommissionsordförandens politiska riktlinjer för 2024–2029. En ansökningsomgång var öppen mellan den 15 april och den 2 september 2025, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-launches-eu5-million-call-strengthen-european-fact-checking-network>.

²⁷ Förberedande ansökningsomgång för projekt som ökar räckvidden och effekten för professionellt innehåll som produceras av oberoende faktagranskarorganisationer i EU, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/funding/boosting-visibility-fact-checking-content-europe>.

Det **europiska observatoriet för digitala medier** (Edmo) tillhandahåller ett Europaövergripande, oberoende och tvärvetenskapligt nätverk för forskning och analys för att motverka utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformationskampanjer. Inom ramen för ett **utökat mandat**²⁸ kommer Edmo att kunna utveckla ny oberoende övervaknings- och analyskapacitet för att stödja situationsmedvetenhet, särskilt i samband med val eller i krissituationer. Edmos övervakning kommer att omfatta alla medlemsstater, kandidatländer (t.ex. Ukraina, Moldavien)²⁹ och potentiella kandidatländer samt även bidra till det arbete som utförs av intressentplattformen för det europeiska centrumet för demokratisk resiliens.

Forskningen och den akademiska världen har även utvecklat relevanta bidrag genom att tillhandahålla oberoende analyser och bevis för utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformationskampanjer. Kommissionen kommer att stödja inrättandet av en **gemensam stödrum för forskning** för att ge tillgång till uppgifter och avancerad teknik³⁰, genom sammanslagning och stärkande av dessa oberoende kapaciteter. Denna ram, som bland annat kommer att bygga på privilegierad tillgång till uppgifter inom ramen för förordningen om digitala tjänster och förordningen om politisk reklam³¹, kommer att bidra till det arbete som utförs av intresseplattformen inom ramen för det europeiska centrumet för demokratisk resiliens. Den kommer att bidra till att fördjupa förståelsen för hur kampanjer sprids på nätet och hur de påverkar informationsutrymmets integritet. Ramen kommer att stödja utvecklingen av verktyg för att underlätta upptäckt av ljud, bilder eller videos som genererats eller manipulerats med hjälp av AI för att förvränga fakta eller sprida desinformation (t.ex. *deepfake* som imiterar politiker). Den kommer även att bidra till att spåra nya former av samordnat icke-autentiskt beteende, bland annat genom samordning mellan plattformar, användning av botar eller algoritmisk förstärkning.

För att förutse och med kraft reagera på utländsk informationsmanipulering och inblandning är det viktigt att utnyttja **verktygslådan för hantering av utländsk informationsmanipulering och inblandning**³² fullt ut. Denna verktygslåda omfattar ett stort antal motåtgärder, däribland unionens restriktiva åtgärder mot personer och enheter utanför EU som har deltagit i kampanjer för utländsk informationsmanipulering och inblandning som riktar sig mot EU, kandidatländer och potentiella kandidatländer. EU:s sanktionssystem som riktar sig mot Rysslands destabiliserande verksamhet omfattar ett förbud mot att sända Kremlstödda propagandakanaler som medverkar till utländsk

²⁸ En anbudsinfordran på upp till 2,56 miljoner euro utfärdades inom ramen för programmet för ett digitalt Europa i juli 2025. Se <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/funding/commission-launches-call-continuation-european-digital-media-observatory/>.

²⁹ Ett nytt Edmo-nav, FACT, lanseras 2025 för att bekämpa desinformation i Ukraina och Moldavien med ett EU-bidrag till ett värde av 1,29 miljoner euro inom ramen för programmet för ett digitalt Europa (som en del av en mer omfattande ansökningsomgång till ett värde på 8,8 miljoner euro). Projektet kommer att löpa fram till 2027. Se <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43152860/101226241>. Länk till den nya ansökningsomgången inom ramen för Edmo: Kommissionen inledde en ansökningsomgång för en fortsättning av det europeiska observatoriet för digitala medier | Att forma EU:s digitala framtid.

³⁰ Exempelvis åtkomst till delade molnresurser och programvara. Detta kommer att komplettera pågående initiativ som påskyndar detekteringen av och ökar kapaciteten att analysera sofistikerad fientlig verksamhet (t.ex. samordnade icke-autentiska beteenden), ofta som en del av hybridattacker.

³¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/900 av den 13 mars 2024 om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam, EUT L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj>.

³² https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-counteracting-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en.

informationsmanipulering och inblandning. Ytterligare åtgärder har vidtagits både på EU-nivå och på nationell nivå för att begränsa distributionen av innehåll från oseriösa leverantörer av medietjänster utanför EU som utgör en risk för den allmänna säkerheten, bland annat genom att upphäva medielicenser. Genom den europeiska mediefrihetsförordningen³³ kan EU:s medietillsynsmyndigheter, vilka är samlade i Europeiska nämnden för medietjänster, snabbt och effektivt samordna åtgärder mot sådana leverantörer. För att ytterligare stödja dessa tillsynsmyndigheter kommer Europeiska nämnden för medietjänster, i samråd med kommissionen, att utarbeta **en förteckning över gemensamma kriterier för att vägleda nationella medietillsynsmyndigheter** när de vidtar åtgärder för att skydda EU:s informationsutrymme mot oseriösa medietjänster utanför EU.

Utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformationskampanjer kan även bygga på brottsligt beteende eller verksamhet, såsom penningtvätt eller organiserad brottslighet. EU:s straffrättsliga regelverk omfattar vissa former av utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformationsverksamhet, och ett stärkt EU-samarbete inom detta område kan hjälpa oss att bättre stå emot dessa hot. Vid den planerade **översynen av Europols och Eurojusts mandat kommer man att undersöka hur detta arbete ytterligare kan förbättras**.

Mot bakgrund av geopolitiska spänningar och ökad polarisering är det viktigt att EU stärker sina insatser för att bygga upp allianser med likasinnade länder och regionala partner. Att stödja demokratiska aktörer och informationsekosystemens integritet över hela världen kommer att gynna europeisk demokrati, säkerhet och välbefinnande. Kommissionen kommer att samarbeta med tredjeländer för att stödja medborgarutbildning och digital utbildning, tillförlitliga initiativ för faktagranskning och lagstiftningsinitiativ som har till syfte att stärka informationsutrymmets integritet. Team Europe-initiativet för demokrati bidrar till ökat kunskapsutbyte och samordning om informationsintegritet och bistånd till riskutsatta journalister utanför EU, i samarbete med medlemsstaterna, likasinnade partner och civilsamhället.

EU kommer genom utrikestjänsten att intensifiera sina insatser för att motverka utländsk informationsmanipulering och inblandning i sina yttre åtgärder, i nära samarbete med kommissionen, medlemsstaterna och internationella partner. Detta kommer att omfatta uppbyggnad av kapaciteten när det gäller EU:s globala närvaro, inbegripet nätverket av EU-delegationer, uppdrag inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och medlemsstaternas diplomatiska beskickningar, utökad utbildning och tillhandahållande av instrument för att motverka utländsk informationsmanipulering och inblandning till personal på plats. EU kommer att stärka sitt samarbete med sina kandidatländer och potentiella kandidatländer och partner för att motverka utländsk informationsmanipulering och inblandning, med särskilt fokus på EU:s grannskap, samtidigt som man främjar gemensamma åtgärder med internationella partner, däribland G7, Nato och inom ramen för säkerhets- och försvarspartnerskapen. Ett mer proaktivt tillvägagångssätt för att motverka utländsk informationsmanipulering och inblandning kommer att utvecklas genom att strategisk kommunikationsverksamhet kombineras med åtgärder som syftar till att störa den infrastruktur som

³³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning) (EUT L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj>).

möjliggör utländsk informationsmanipulering och inblandning, bland annat genom att intensifiera insatserna för att införa restriktiva åtgärder för att öka kostnaderna för förövare.

Åtgärder:

- *Inom ramen för förordningen om digitala tjänster*
 - *utarbete ett incident- och krisprotokoll enligt förordningen om digitala tjänster,*
 - *fortsätta samarbetet med de parter som undertecknat uppförandekoden om desinformation för att stärka åtgärderna för att hantera manipulativa metoder på nätet.*
- *Stödja utarbetandet av en EU-strategi för att motverka utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformation.*
- *Inrätta ett europeiskt nätverk av faktagranskare.*
- *Utöka mandatet för det europeiska observatoriet för digitala medier.*
- *Stödja inrättandet av en gemensam ram för forskningsstöd för att stärka övervakningen informationsmanipulation- och desinformationskampanjer.*
- *Europeiska mediestyrelsen ska, i samråd med kommissionen, utarbete en förteckning över gemensamma kriterier för EU:s medietillsynsmyndigheter när de agerar mot oseriösa medieoperatörer utanför EU som medför risker för den allmänna säkerheten.*
- *Stärka kapaciteten i EU:s delegationer, vid uppdrag och insatser inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) och i EU-medlemsstaternas ambassader att motverka utländsk informationsmanipulering och inblandning.*
- *Genomföra proaktiva strategiska kommunikationskampanjer i prioriterade regioner.*
- *Tillhandahålla riktad kapacitetsuppbyggnad och stöd till EU:s kandidatländer och potentiella kandidatländer för att stärka motståndskraften mot utländsk informationsmanipulering och inblandning och hybridinblandning, bland annat genom uppdrag inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.*
- *Utnyttja internationella partnerskap för gemensamma insatser mot utländsk informationsmanipulering och inblandning, bland annat genom G7:s mekanism för snabba insatser, samarbete mellan EU och Nato och partnerskap för säkerhet och försvar.*

2.3 Starkare demokratiska institutioner, fria och rättvisa val och fria och oberoende medier

Fria och oberoende medier, fria och rättvisa val och starka och motståndskraftiga demokratiska institutioner och processer är avgörande för att medborgarna ska kunna delta i det politiska livet på ett meningsfullt sätt, välja sina företrädare, hålla dem ansvariga och utöva sina rättigheter och friheter fullt ut. De senaste valen, däribland i Rumänien och Moldavien³⁴, illustrerade en vidare upptrappning av inblandningen från Ryssland och dess ombud i det europeiska demokratiska utrymmet.

2.3.1 Stärka rättvisan och integriteten i samband med val och andra demokratiska processer

³⁴ <https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente%20CSAT/Document%20CSAT%20SIE.pdf> och https://www.sis.md/sites/default/files/comunicate/fisiere/Raport_SIS_Public_Interferenta_in_procesul_electoral.pdf.

Val som är universella, likvärdiga, fria och bygger på hemliga och direkta omröstningar utgör en del av Europas gemensamma valtraditioner³⁵. Även om anordnandet och genomförandet av val är medlemsstaternas behörighet krävs det ett förstärkt samarbete på EU-nivå för att hantera gemensamma utmaningar inom detta område³⁶. Kommissionen underlättar värdefulla utbyten och ömsesidigt stöd genom det **europiska valsamarbetsnätverket**, vilket sammanför nationella myndigheter som ansvarar för valfrågor. I juni 2025 offentliggjorde kommissionen till exempel en checklista för valintegritet och en riskhanteringsmatris för val, vilka utarbetades tillsammans med medlemsstaterna inom ramen för nätverket. Den **gemensamma mekanismen för valresiliens**, som organiseras och samordnas genom det europeiska valsamarbetsnätverket (i nära samarbete med samarbetsgruppen för nätverk och informationssystem (NIS) och systemet för snabb varning) stöder den operativa utplaceringen av gemensamma expertgrupper och expertutbyten, särskilt på området för kriminalteknik på nätet, desinformation och cybersäkerhet i samband med val.

Kommissionen kommer att intensifiera sitt stöd till medlemsstater och berörda parter för att stärka integriteten och beredskapen i samband med val, skydda valrelaterad infrastruktur som är nödvändig för anordnandet och genomförandet av val, minimera riskerna för utländsk inblandning, förstärkning av valnätverk, valsamarbete och valrapportering samt uppmuntra medborgare och internationella organisationer att observera val som stöder relevanta internationella standarder. Allt detta utgör centrala aspekter i 2023 års rekommendation.

För att garantera fria och rättvisa val bör **valrelaterad infrastruktur** skyddas mot cyberattacker. NIS 2-direktivet³⁷ och cyberresiliensförordningen³⁸ stärker EU:s cybersäkerhet genom att säkerställa att både kritiska sektorer och digitala produkter är säkra, motståndskraftiga och att deras utformning är samordnad i hela EU, vilket direkt bidrar till att valprocesser i EU är säkra samt till den övergripande beredskapen för cyberhot i samband med val. Exempelvis har samarbetsgruppen för nät- och informationssäkerhet, i samordning med Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrå (Enisa) och det europeiska valsamarbetsnätverket, utarbetat kompendiet om cybersäkerhet och resiliens vid val som uppdaterades 2024³⁹. Cybersäkerhetsreserven, som inrättades genom cybersolidaritetsförordningen⁴⁰, utgör ett effektivt verktyg som medlemsstaterna och EU:s partner har tillgång till genom externt bistånd, vilket kan användas på begäran för att hjälpa dem att hantera betydande eller storskaliga cybersäkerhetsincidenter.

³⁵ Se bland annat EU:s valakt, kommissionens rekommendation från 2023 om inkluderande och motståndskraftiga valprocesser i EU samt uppförandekoden för valfrågor, Europeiska kommissionen för demokrati genom lag, Venedigkommissionen, yttrande nr 190/2002, Strasbourg, 25.10.2018).

³⁶ Det finns ett behov av att bättre skydda valprocesser, inbegripet den valrelaterade infrastrukturen, från angrepp som kombinerar kampanjer för utländsk informationsmanipulering och inblandning och desinformationskampanjer och en rad andra verktyg och metoder, såsom cyberattacker, dold kampanjfinansiering, röstköp, angrepp mot politiska kandidater, försök att skapa social oro eller våldshandlingar och destabilisering.

³⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, EUT L 333, 27.12.2022, s. 80.

³⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/2847 av den 23 oktober 2024 om övergripande cybersäkerhetskrav för produkter med digitala element, EUT L, 2024/2847, 20.11.2024.

³⁹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/new-cybersecurity-compendium-how-protect-integrity-elections-published>.

⁴⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/38 av den 19 december 2024 om åtgärder för att stärka solidariteten och kapaciteten i unionen att upptäcka, förbereda sig inför och hantera cyberhot och cybersäkerhetsincidenter, EUT L, 2025/38, 15.1.2025.

Förordningen om politisk reklam tillhandahåller gemensamma EU-standarder som gör det lättare för medborgarna att känna igen politiska annonser, veta om sådana annonser riktas mot dem och skilja dem från andra typer av innehåll. För att förhindra utländsk inblandning förbjuder förordningen tillhandahållande av annonser till sponsorer från tredjeländer under de sista tre månaderna före ett val eller en folkomröstning i ett EU-land. De nya reglerna bidrar till att skydda valprocessernas integritet och stödja en öppen och transparent demokratisk debatt⁴¹. Information om politisk onlinereklam kommer att finnas tillgänglig från ett onlineregister, inbegripet vem som betalade för den.

För att ytterligare förbättra beredskapen i samband med val och valprocessernas motståndskraft kommer samarbetet med medlemsstaterna att stärkas inom ramen för det europeiska valsamarbetsnätverket. Nätverkets kapacitet kommer att stärkas genom mer systematiska utbyten för att stödja gemensam utveckling av gemensamma verktyg och produkter inom områden av gemensamt intresse. Nya tematiska miljöer kommer att främja utbyten⁴² om frågor som valintegritet och valrelaterad riskhantering och beredskap, valobservation i EU, nya sätt att bedriva politiska kampanjer, bland annat med avseende på finansiering, säkerheten för politiska kandidater och valda företrädare och inverkan och rollen för artificiell intelligens och annan ny teknik när det gäller valprocesser. På grundval av utbyten inom det europeiska valsamarbetsnätverket kommer kommissionen att utarbeta en **förteckning över gemensamma referenser och standarder för valprocesser**⁴³. Kommissionen kommer att främja användningen av den **gemensamma mekanismen för valresiliens**, uppmuntra kollegialt utbyte, ömsesidigt frivilligt bistånd, gemensam utbildning och teoretiska övningar. Den kommer även att **främja kortfristig utbyte av nationella experter** mellan medlemsstaterna. Eftersom EU:s kandidatländer och potentiella kandidatländer regelbundet är föremål för valinblandning kommer de att vara närmare och systematiskt knutna till det europeiska valsamarbetsnätverket, bland annat genom särskilda möten. Vidare kommer ytterligare engagemang att eftersträvas med internationella organisationer som utvecklar referensramar och metoder för val, inbegripet valobservationer, såsom OSSE och Europarådet.

Med utgångspunkt i EU:s rättsliga ram och politiska verktyg⁴⁴ kommer kommissionen att arbeta vidare med medlemsstaterna och berörda parter för att utarbeta en särskild **vägledning om rättvis, öppen, människocentrerad och ansvarsfull användning av AI i valprocesser**. På grundval av denna vägledning, vilken ska utarbetas med stöd av det europeiska valsamarbetsnätverket och Europeiska AI-byrån, kommer kommissionen att **uppmuntra frivilliga åtaganden om ansvarsfull användning av ny teknik** (särskilt AI) vid politisk verksamhet hos europeiska och nationella politiska partier och andra relevanta aktörer och vidare främja utbyte av bästa praxis i dessa frågor, vilket kompletterar redan befintliga rättsliga skyldigheter.

⁴¹ De riktlinjer som kommissionen har utfärdat stöder tillämpningen av denna förordning och hjälper alla aktörer på vilka förordningen är tillämplig att förstå och uppfylla sina skyldigheter. Kommissionen kommer att inrätta en ny expertgrupp för att övervaka och samla in praktiska synpunkter på genomförandet av reglerna. Vidare kommer kommissionen att stödja utarbetandet av mallar och andra verktyg för att underlätta tillämpningen av förordningen.

⁴² Inom ramen för det europeiska valsamarbetsnätverket kommer kommissionen även att anordna utbyten om valundersökningar.

⁴³ Förteckningen kommer att grundas på relevanta standarder och omfatta erfarenheter från EU:s valobservatörsuppdrag.

⁴⁴ Utöver AI-förordningen omfattar detta särskilt förordningen om politisk reklam och kommissionens rekommendation om inkluderande och motståndskraftiga val från 2023.

Onlineplattformar och onlinesökmotorer har blivit viktiga utrymmen för offentlig debatt och verktyg för att forma den allmänna opinionen och väljarnas beteende. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer har därför en skyldighet enligt förordningen om digitala tjänster att införa åtgärder för att minska riskerna⁴⁵ för negativa effekter på samhällsdebatten och valprocesser. För att stödja efterlevnaden av dessa skyldigheter antog kommissionen **riktlinjer om begränsning av systemrisker för valprocesser**⁴⁶ och samarbetar med medlemsstaternas nationella myndigheter när det gäller deras beredskap inför val⁴⁷. Tillsammans med de nationella samordnarna för digitala tjänster kommer kommissionen att uppdatera **valverktygslådan inom ramen för förordningen om digitala tjänster**, i samarbete med det europeiska valsamarbetsnätverket, för att ta hänsyn till erfarenheterna från de senaste valen och behovet av att täcka särskilda fenomen⁴⁸.

Uppförandekoden om desinformation kommer att fortsätta att spela en viktig roll vid hanteringen av valrelaterade hot genom sin frivilliga flerpartsstrategi, särskilt genom **systemet för snabba insatser** vid val, som gör det möjligt för andra undertecknande parter än plattformar, till exempel civilsamhällesorganisationer, att snabbt rapportera tidskrävande innehåll eller konton som de anser utgör hot mot valprocessens integritet till onlineplattformarna, så att dessa kan vidta lämpliga åtgärder mot bakgrund av sina respektive strategier. Detta arbete bör fortsätta och utvidgas, även till krissituationer⁴⁹. Nytt valrelaterat arbete enligt koden kommer att inriktas på kartläggning och analys av nya och framväxande hot knutna till kampanjer för informationsmanipulering, vilka observeras i allt större utsträckning under valperioderna. De parter som har undertecknat koden uppmanas att utveckla detta vidare genom sitt arbete inom kodens arbetsgrupp och identifiera bästa praxis genom att dra lärdomar från tidigare EU-val och nationella val.

Influera spelar en allt viktigare roll i politiska kampanjer på nätet. Med utgångspunkt i EU:s rättsliga ram för influera kommer kommissionen att stödja inrättandet av ett frivilligt **nätverk av influera** för att öka medvetenheten om relevanta EU-regler⁵⁰, bland annat deras ansvar när de medverkar i politiska kampanjer, och främja utbyte av bästa praxis. Kommissionen kommer även att

⁴⁵ Många olika fenomen som involverar onlineplattformar och onlinesökmotorer ökar riskerna för valintegriteten. Som exempel kan nämnas spridningen av olaglig hatpropaganda på nätet, hot kopplade till utländsk informationsmanipulering och inblandning och det bredare fenomenet desinformation, spridningen av (våldsbejakande) extremistiskt innehåll och innehåll som syftar till att radikalisera samt spridningen av innehåll som genererats med hjälp av ny teknik såsom generativ AI.

⁴⁶ Kommissionens meddelande om riktlinjer för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer om begränsning av systemrisker för valprocesser, C/2024/3014. Inom ramen för förordningen om digitala tjänster, i synnerhet på grundval av dess valverktygslåda för samordnare för digitala tjänster som offentliggjordes av Europeiska nämnden för digitala tjänster och kommissionen i februari 2025, har rundabordsamtal om val och stresstester som anordnas av medlemsstaternas samordnare för digitala tjänster visat sig vara användbara för att förbättra informationsutbytet mellan berörda parter i valrelaterade frågor, stärka situationsmedvetenheten och testa plattformarnas beredskap.

⁴⁷ Genom att delta i rundabordsamtal med alla berörda aktörer samt genom att anordna stresstester.

⁴⁸ Till exempel exponeras EU-medborgare som bor utomlands för utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformationskampanjer under valperioder.

⁴⁹ Samarbetet enligt koden visade sig vara särskilt användbart i samband med kriser som covidpandemin och Rysslands invasion av Ukraina samt i samband med val.

⁵⁰ Till exempel förordningen om politisk reklam, förordningen om digitala tjänster, AI-förordningen, den europeiska mediefrihetsförordningen osv.

uppmuntra etiska standarder och frivilliga åtaganden, bland annat om informationsintegritet, och stödja influerars arbete för att främja digital kompetens.

Öppenhet och redovisningsskyldighet när det gäller finansiering inom politiken, inbegripet kampanjfinansiering, är avgörande för att förhindra inblandning och för att säkerställa lika villkor för politiska partier och kandidater och för att upprätthålla medborgarnas förtroende när det gäller valintegritet och rättvisa val. Med utgångspunkt i relevanta EU-regler och EU-standarder⁵¹ kommer kommissionen att stödja gemensamt arbete med medlemsstaterna om **öppenhet och integritet i samband med finansiering inom politiken**, genom att undersöka frågor av gemensamt intresse såsom anonyma donationer och kryptovaluta, vilka kan användas för att finansiera verksamheter på sätt som inte är transparenta och svåra att upptäcka. Kommissionen kommer att sammanföra nationella experter, särskilt inom ramen för det europeiska valsamarbetsnätverket och i nära samarbete med andra EU-nätverk och med deltagande av berörda parter, för att **utbyta bästa praxis**⁵², **utarbета eventuella riktlinjer och främja gemensamma åtgärder**.

Samhällets och teknikens utveckling, särskilt online, ger politiska partier och kandidater nya möjligheter att nå ut till väljarna, men de medför även nya utmaningar. Informationslandskapets snabba förändring, spänningarna och polariseringen har medfört att politiska kandidater och valda företrädare i allt högre grad utsätts för hot, attacker och våld, både online och offline⁵³. Kvinnor i politiken utgör särskilt mål för sådana beteenden⁵⁴, vilket kan avskräcka dem från att kandidera och i vissa fall tvinga dem att avgå från valda befattningar, vilket har en tydlig negativ inverkan på den demokratiska representationen, samtidigt som de fortfarande är underrepresenterade i politiken⁵⁵. För att bättre garantera **politiska kandidaters och valda företrädares säkerhet** kommer kommissionen att anta en **rekommendation om säkerhet inom politiken**⁵⁶. Inom ramen för det europeiska valsamarbetsnätverket och i nära samråd med berörda aktörer kommer kommissionen även att utarbета en **särskild vägledning för bästa praxis** och stödja kapacitetsuppbyggnad, praktiskt stöd, insamling av uppgifter och frivilliga åtaganden (t.ex. utfästelser och uppförandekoder) samt etiska normer inom detta område. Inom ramen för arbetsflödet kommer kvinnor och andra grupper med ökad risk för diskriminering särskilt att uppmärksammas, samt lokala politikers situation.

⁵¹ Detta kommer särskilt att bygga på arbetet med att stödja tillämpningen av förordningen om politisk reklam, kommissionens rekommendation (EU) 2023/2829 av den 12 december 2023 om inkluderande och motståndskraftiga valprocesser i unionen och förstärkning av den europeiska karaktären av val till Europaparlamentet och effektivisering av deras genomförande, det föreslagna direktivet om bekämpande av korruption, EU:s regler för bekämpning av penningtvätt och andra relevanta EU-regler (t.ex. innehåller översynen av förordningen om europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser, som medlagstiftarna enades om i juni 2025, skärpta regler om förbud mot indirekt finansiering och öppenhet när det gäller givare).

⁵² Däribland sakkunskaper som samlats in under valobservatörsuppdrag.

⁵³ Hot mot journalister, yrkesverksamma inom media och politiker har en framträdande plats bland farhågorna hos dem som svarade på det öppna offentliga samråd som kommissionen genomförde för att förbereda demokratiförsvaret med avseende på riskerna för demokratin i EU.

⁵⁴ <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/combating-cyber-violence-against-women-and-girls-developing-eu-measurement-framework>.

⁵⁵ <https://cdn.table.media/assets/wp-content/uploads/2025/03/07145057/Gender-Equality-Report-Chapeau-Communication.pdf>.

⁵⁶ Rekommendationen kommer bland annat att grundas på 2023 års rekommendation om inkluderande och motståndskraftiga valprocesser, andra relevanta EU-regler och EU-politik (t.ex. om brottsoffers rättigheter, våld mot kvinnor, rasism och främlingsfientlighet samt skydd av personuppgifter) samt pågående internationella initiativ som EU stöder.

Hoten mot valprocessernas integritet är komplexa och mångfasetterade och kräver beredskap och insatser inom ett brett spektrum av politikområden och av många olika aktörer. De senaste erfarenheterna från Moldavien visar att det går att motstå utländsk informationsmanipulering och inblandning och minska dess effekter, samt att beredskap, fast politiskt engagemang, effektiv samordning och EU:s stöd avsevärt kan stärka den demokratiska motståndskraften mot hybridhot.

Exempel på hot och strategi för motåtgärder: fallstudien om Moldavien

År 2024 höll Moldavien presidentval och en folkomröstning om huruvida landet skulle förankra sin ambition att gå med i EU i konstitutionen, samtidigt som omfattande rysk desinformation, inblandning och röstköp pågick. Vid parlamentsvalet i september 2025 förekom intensiva ryska hybridhot, däribland cyberattacker, falska bombvarningar, utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformation⁵⁷, inbegripet artificiellt förstärkta profiler för vissa kandidater eller partier, utbredd användning av AI-genererat innehåll, falska mediewebbplatser och röstköp⁵⁸.

Inom ramen för EU:s anslutningsprocess stärkte Moldavien sin resiliens genom ett övergripande och helhetsgrepp för att hantera utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformation i tidigare led. Med hjälp av EU och andra partner stärkte Moldavien sin cybersäkerhet och inre säkerhet, rättsväsendets integritet, de utredande myndigheternas kapacitet att upptäcka olagliga finansiella flöden – bland annat genom kryptovalutor, strategisk kommunikationsförmåga och kapacitet att tillhandahålla tjänster till befolkningen även under kriser (t.ex. energi och inflöde av personer som flyr från Rysslands anfallskrig mot Ukraina) för att hjälpa till att åtgärda brister i den nationella sammanhållningen. Den nationella valkommissionen vidtog beslutsamma åtgärder när det gäller överträdelser av partifinansieringsreglerna. Ett nyetablerat StratCom-centrum har samordnat genomförandet av strategiska kommunikationsramar med flera parter för att stärka samhällets motståndskraft mot utländsk informationsmanipulering och inblandning på grundval av komplex analys och framsyn.

För att stödja situationsmedvetenhet och beredskap inrättades ett nytt regionalt nav för det europeiska observatoriet för digitala medier med fokus på rysk desinformation, vilket omfattar Moldavien och Ukraina⁵⁹. Tillsammans med EU:s delegation och EU:s partnerskapsuppdrag (EUPM) organiserade kommissionen även en desinformations- och cyberhotssimulering för att öka beredskapen i samband med hybridhot i Moldavien⁶⁰ och understödde en tillfällig eskaleringsmekanism mellan fyra stora

⁵⁷ De viktigaste desinformationsbudskapen under valkampanjen syftade till att polarisera samhället, undergräva förtroendet för demokratin och hindra landets väg mot EU. De fokuserade på påståenden om politiskt förtryck och korruption från regeringens sida, valfusk, förlust av suveränitet samt underblåsande av rädsla för potentiella väpnade konflikter (rapport från Edmo-navet BROD som täcker Rumänien och Bulgarien om de parlamentariska valen 2025 i Republiken Moldavien), <https://brodhub.eu/en/republic-of-moldova/report-the-observation-mission-of-the-2025-parliamentary-elections-in-the-republic-of-moldova/>.

⁵⁸ Se rapporter från FACT (Edmo-navet som täcker Moldavien): <https://fact-hub.eu/moldova/> och BROD (Edmo-navet som täcker Rumänien och Bulgarien): <https://brodhub.eu/en/republic-of-moldova/>.

⁵⁹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/new-european-digital-media-observatory-hub-fights-disinformation-ukraine-and-moldova>.

⁶⁰ Simuleringen genomfördes den 11 juni 2015, i samarbete med Moldaviens ministerium för ekonomisk utveckling och digitalisering, Europeiska unionens delegation i Republiken Moldavien och Europeiska unionens partnerskapsuppdrag i Moldavien, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-services-and-moldovan-authorities-conduct-stress-test-potential-digital-hybrid-threats>.

onlineplattformar som undertecknat uppförandekoden om desinformation och lokala aktörer i det civila samhället⁶¹.

Fortlöpande insatser från de moldaviska nationella myndigheterna, det civila samhället och oberoende medier samt stöd från EU, inbegripet valobservatörsuppdrag, spelade en avgörande roll för att avslöja inblandning, främja mediekompetens och motverka desinformation genom faktisk kommunikation. Denna erfarenhet visade att de huvudsakliga sårbarheterna fanns på nätet och att ett fortsatt engagemang från både nationella myndigheters och EU:s sida är nödvändigt för att säkerställa digitalt ansvarsutkrävande för att stödja demokrati.

En central prioritering i EU:s yttre åtgärder är också att förbättra valintegriteten. Det är en strategisk nödvändighet, eftersom många av utmaningarna och attackerna mot europeiska demokratier och valprocesser har en gränsöverskridande karaktär är det enda verkliga skyddet om EU omges av motståndskraftiga demokratier. De senaste valen i grannskapet har framhävt behovet av att besvara de nationella myndigheternas framställningar om bistånd med att motverka desinformation på sociala medier. EU kommer att öka sitt stöd till internationella valobservatörsuppdrag på plats.

Arbetet inom ramen för det europeiska centrumet för demokratisk resiliens kommer att bidra till att förstärka rättvisa och integritet vid val och andra demokratiska processer. Vid samarbetet och utbytet mellan centrumet och relevanta strukturer och samarbetsmekanismer på EU-nivå inom detta område kommer tillämpliga rättsliga ramar, dessa strukturers och deras deltagares oberoende eller särdrag samt befintliga förfaranden (t.ex. det europeiska valsamarbetsnätverket, nätverket av nationella kontaktpunkter för politisk reklam eller nämnden för digitala tjänster) att respekteras fullt ut.

Åtgärder:

- *Stödja ett förstärkt samarbete med medlemsstaterna inom ramen för det europeiska valsamarbetsnätverket för att stärka integriteten och beredskapen i samband med val.*
- *Ta fram vägledning om användning av AI i valprocesser.*
- *Uppdatera valverktygslådan inom ramen för förordningen om digitala tjänster.*
- *Stödja inrättandet av ett frivilligt EU-nätverk av influerare.*
- *Stödja det gemensamma arbetet med medlemsstaterna om öppenhet och integritet i samband med finansiering inom politiken.*
- *Utarbeta en rekommendation från kommissionen och en särskild vägledning för bästa praxis om politiska kandidaters och valda företrädares säkerhet.*
- *Stärka samarbetet med internationella valobservatörer för att öka förmågan att övervaka desinformation på sociala medier vid valobservationer utanför EU.*

2.3.2 Stärka fria och oberoende mediers resiliens

Fria, oberoende och pluralistiska medier är grundläggande för informationsutrymmets integritet och mångfald, vilket innebär att de är mycket viktiga för våra demokratier. De kan hjälpa människor att bilda sig en uppfattning och göra välgrundade val genom att de ställer makten till svars och

⁶¹ Med utgångspunkt i det framgångsrika genomförandet av den tillfälliga eskaleringsmekanismen under valet i Moldavien 2024 och erfarenheterna från de snabba insatserna enligt koden.

tillhandahåller en mängd tillförlitliga informationskällor⁶². Främjandet av mediefrihet och mediepluralism har även utgjort kärnan i EU:s arbete, genom lagstiftningsinitiativ som den europeiska mediefrihetsförordningen eller direktivet mot munkavleprocesser⁶³. EU stöder även med kraft mediefriheten globalt, även på multilateral nivå, och erkänner den viktiga roll som oberoende medier och journalistik har för att upprätthålla demokratiska värden och grundläggande rättigheter i hela världen.

Mediesektorn står emellertid under kraftig ekonomisk press i en situation som präglas av digitalisering. Dessa ändringar i informationsmiljön påverkar hur information framställs, delas och konsumeras samt förtroendet för den. Medborgarna förlitar sig i allt högre grad på onlineplattformar samt på senare tid på generativ AI för att få tillgång till information och bilda sig en uppfattning om en rad olika frågor, däribland politik. Onlineplattformar håller på att bli de viktigaste informationskällorna för ungdomar⁶⁴, särskilt genom influerare⁶⁵. De algoritmer som onlineplattformar använder för att sortera innehåll som främjar engagemang, ofta genom att prioritera sensationellt eller kontroversiellt innehåll framför tillförlitlig och underbyggd information. Detta riskerar att förstärka desinformationen, klyftorna i samhället och medför en utmaning när det gäller medieinnehålls synlighet. Oberoende medieleverantörer och nyhetskanaler har svårt att anpassa sina affärsmodeller när det gäller reklamintäkter⁶⁶, en marknad som i allt högre grad domineras av onlineplattformar.

Detta har gjort det svårare att bibehålla oberoende nyhetsmedier och tillgången till högkvalitativt och undersökande journalistiskt innehåll som baseras på yrkesmässiga och etiska normer. I flera regioner, och särskilt i många landsbygdsområden, har lokala nyhetskanaler fördrivits från marknaden, vilket har skapat ”nyhetsöknen” och medfört minskad tillgång till information samt att dess mångfald och kvalitet har minskat⁶⁷. Detta kan medföra minskat engagemang och förtroende för demokratin samt ökad exponering för desinformation. Dessutom skadar attacker, missbruk av rättsprocesser och andra former av hot den miljö som journalister arbetar i, vilket gör journalisters säkerhet och skydd till en viktig prioritering⁶⁸.

EU har varit proaktivt när det gäller att hantera utmaningar för mediefrihet och mediernas mångfald och infört flera rättsliga, politiska och finansiella verktyg. I den europeiska mediefrihetsförordningen tillhandahålls en ny uppsättning gemensamma regler för att skydda mediernas mångfald och

⁶² De som deltog i kommissionens öppna offentliga samråd för att förbereda det europeiska demokratiförsvaret identifierade att det för demokratisk resiliens utgör en prioritering att säkerställa fria och oberoende mediers pluralism och en säker miljö för journalister.

⁶³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 av den 11 april 2024 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk, EUT L, 2024/1069, 16.4.2024.

⁶⁴ Enligt enkäten om sociala medier från 2025 är sociala medieplattformar den mest använda källan för innehåll i aktuella sociala och politiska frågor för ungdomar mellan 15 och 24 år (65 %). Källa: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3592>.

⁶⁵ Den europeiska mediebranschens framtidsutsikter. Se <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2025-european-media-industry-outlook-report>. Reuters Institutes *Digital News Report* från 2024 visar att 57 % av TikTok-användarna och 53 % av Instagram-användarna uppger att influerare utgör deras primära nyetskälla, framför journalister och tryckta medier (41 % respektive 34 %).

⁶⁶ Infoga den senaste statistiken över marknadsandelar från Eurostat.

⁶⁷ <https://cmpf.eui.eu/local-media-for-democracy-research-results/>.

⁶⁸ I sin rapport om rättsstatsprincipen 2025 konstaterade kommissionen att säkerhet och skydd för journalister uppmärksammas alltmer, mot bakgrund av fortsatta hot och att medlemsstaterna inrättar eller fortsätter att driva stödstrukturer eller stärker det rättsliga skyddet för journalister. https://commission.europa.eu/publications/2025-rule-law-report-communication-and-country-chapters_en.

oberoende i EU, i syfte att säkerställa att både offentliga och privata medier enkelt kan verka på den inre marknaden, utan otillbörliga påtryckningar och med beaktande av den digitala omställningen. Kommissionen stöder medlemsstaterna vid tillämpningen av den europeiska mediefrihetsförordningen, bland annat genom riktlinjer, och kommer att säkerställa efterlevnaden av förordningen. Kommissionen kommer att upprätthålla en aktiv dialog med berörda aktörer inom branschen och civilsamhällesorganisationer för att säkerställa att de skyddsåtgärder och mekanismer som tillhandahålls i den europeiska mediefrihetsförordningen tillämpas på ett effektivt sätt i hela EU.

För att säkerställa att leverantörer av mycket stora onlineplattformar och mycket stora onlinesökmotorer vederbörligen beaktar mediernas frihet och mångfald uppställs krav i förordningen om digitala tjänster att de noggrant identifierar och mildrar eventuella systemrisker som härrör från utformningen av eller funktionen hos deras tjänster, inbegripet när det gäller mediernas frihet och mångfald. Kommissionen kommer att fortsätta att övervaka och genomdriva fullgörandet av dessa skyldigheter och kommer att samarbeta med relevanta berörda parter för att se till att de fullgörs på det digitala området.

För att kunna skydda det fria informationsflödet i vår demokrati krävs dynamiska och öppna marknader för fria och oberoende medier. Kommissionen kommer att fortsätta att upprätthålla EU:s **antitrustregler** inom den digitala sektorn för att bidra till att främja ett rättvist och mångsidigt medielandskap och bekämpa metoder som kan undergräva mediernas mångfald, bland annat genom att skydda oberoende medieleverantörer mot konkurrensbegränsande beteenden i samband med onlinereklam. Att skydda konkurrensen kan dessutom även främja mediepluralism och mediernas mångfald, inte bara inom traditionella mediesektorer utan även inom sektorer med snabba förändringar såsom AI. I de **reviderade riktlinjerna för företagskoncentrationer**⁶⁹ kommer kommissionen att tillhandahålla mer vägledning om bevarande av konkurrens i fråga om kvalitet och hur detta kan främja mediepluralism och mediernas mångfald, vilket gynnar konsumenter och medborgare. Enligt **förordningen om digitala marknader**⁷⁰ kommer kommissionen bland sina prioriteringar att inkludera tillsynsåtgärder som främjar ett oberoende och mångsidigt medielandskap, bland annat genom att öka insynen när det gäller onlinereklam. Nya utmaningar, såsom införandet av AI-baserade tjänster, påverkar även rättvisa och öppna digitala marknader för media. Kommissionen för dialoger om lagstiftningsåtgärder i dessa frågor med de berörda grindvakterna. Detta ingår även i den pågående översynen av förordningen om digitala marknader, där identifierade problem och potentiella framtida åtgärder kommer att rapporteras.

För att ytterligare stödja sektorns ekonomiska bärkraft kommer kommissionen, i samband med den pågående utvärderingen och den kommande översynen av **direktivet om audiovisuella medietjänster**⁷¹, att bedöma hur man kan **stärka framhävandet av medietjänster av allmänt**

⁶⁹ Riktlinjer för bedömning av horisontella fusioner enligt rådets förordning om kontroll av företagskoncentrationer, 2004/C 31/03 och riktlinjer för bedömning av icke-horisontella fusioner enligt rådets förordning om kontroll av företagskoncentrationer, 2008/C 265/07.

⁷⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1925 av den 14 september 2022 om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn, EUT L 265, 12.10.2022, s. 1.

⁷¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden, EUT L 303, 28.11.2018, s. 69.

intresse och modernisera reklamreglerna i syfte att främja EU-mediernas hållbarhet. Influernans roll kommer även att beaktas vid översynen av direktivet om audiovisuella medietjänster⁷² och i samband med den kommande rättsakten om digitala rättvisa som kompletterar befintliga EU-regler.

Offentlig finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst syftar till att göra det möjligt för dem att tillgodose samhällets demokratiska, sociala och kulturella behov och att garantera pluralism, bland annat kulturell och språklig mångfald. Enligt den europeiska mediefrihetsförordningen ska medlemsstaterna införa finansieringsförfaranden som garanterar att leverantörer av public service-medier har tillräckliga, hållbara och förutsebara ekonomiska resurser som möjliggör fullgörande av och utvecklingsförmåga inom ramen för public service-uppdraget. Den pågående utvärderingen av 2009 års meddelande om radio och TV⁷³ syftar till att bedöma om de befintliga reglerna för statligt stöd till radio och TV i allmänhetens tjänst fortfarande är ändamålsenliga med hänsyn till marknadsutvecklingen – från ny teknik till nya sätt att titta och nya aktörer inom sektorn.

Utvecklingen av generativ AI skapar nya möjligheter, men medför också olika utmaningar för medieekosystemet. Piratkopiering på nätet och användning utan tillstånd av material som omfattas av upphovsrättsskydd för att träna AI-modeller utgör fortsatt ett betydande hot mot mediesektorn, vilket urholkar intäkterna och påverkar mediernas kvalitet och mångfald. Kommissionen kommer att se över **direktivet om upphovsrätt på den digitala inre marknaden**⁷⁴ och överväga hur man kan förbättra dess effektivitet mot bakgrund av denna utveckling.

Kommissionen kommer även att använda sina finansiella verktyg för att stödja mediesektorns ekonomiska resiliens i och utanför EU. **Programmet för medieresiliens** ska överbrygga mellan det nuvarande stödet till medierna och de finansieringsprogram som föreslås i den nya fleråriga budgetramen⁷⁵, vilket banar väg för ett framgångsrikt införande av nästa fleråriga budgetram. Programmet kommer att stödja oberoende journalistik och mediekompetens och framhäva kommissionens insatser för att stärka en hållbar sektor för nyhetsmedier, inbegripet lokal journalistik, även i EU:s kandidatländer och potentiella kandidatländer. Kommissionen kommer att öka stödet till lokala medier via **Kreativa Europa** genom att främja projekt med fokus på bärkraft för oberoende och lokal journalistik⁷⁶. Kreativa Europa kommer även att utöka sina befintliga ansökningsomgångar om färdigheter under 2027 genom att införa en ny åtgärd för kompetensutveckling för yrkesverksamma inom nyhetsmedierna. En ny åtgärd inom ramen för **Horisont Europa** kommer att stödja medieindustrins digitala omställning ytterligare genom att bland annat utforma nya innovativa verktyg för medier för att nå nya användare och intäktskällor.

⁷² Vid översynen av reglerna för audiovisuella medier kommer kommissionen att fokusera på sätt att säkerställa ett mer rättvist medieekosystem, där tittare – särskilt yngre – skyddas på lämpligt sätt när de konsumerar audiovisuellt innehåll online, bland annat innehåll som görs tillgängligt av influerare.

⁷³ Europeiska kommissionen, meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på radio och TV i allmänhetens tjänst, 2009/C 257/01. Kommissionen inledde ett offentligt samråd om detta meddelande i oktober 2025 för att erhålla synpunkter från offentliga myndigheter, företag och medborgare.

⁷⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden, EUT L 130, 17.5.2019, s. 92.

⁷⁵ Särskilt det föreslagna AgoraEU-programmet.

⁷⁶ Kommissionen stöder även oberoende lokal journalistik och bidrar till utbildning av blivande journalister genom åtgärder som är inriktade på särskilda ämnen, t.ex. inom ramen för EU:s sammanhållningspolitik. Dess informationsåtgärder och kapacitetssuppleveringsåtgärder av lokal karaktär bidrar till att åtgärda ”nyhetsöknarna”.

De **privata investeringarna i medierna** är fortfarande relativt blygsamma och det behövs nya skräddarsydda investeringslösningar, med fokus på långsiktig räntabilitet. **Riskkapital** bör kunna stödja oberoende medier av god kvalitet. Kommissionen kommer att främja påverkansinvesteringar inom nyhetsmediesektorn och börja samarbeta med potentiella investerare tillsammans med EIB-gruppen.

Kommissionen har som en del av sitt stöd till utnyttjandet av AI inom de kulturella och kreativa sektorerna åtagit sig att bidra till utvecklingen av **Europaövergripande plattformar** för att göra nyheter och information från professionella mediekanaler tillgängliga i realtid för en bredare publik på flera språk i hela EU⁷⁷. Kommissionen kommer även att öka sitt stöd till innovativa medieprojekt som tillhandahåller nya format och nytt innehåll till publik i och utanför unionen⁷⁸. Dessutom kommer kommissionen att undersöka framtida utvecklingsbanor för teknikmiljön i EU, med inledande fokus på framtida sociala nätverk/plattformar för sociala medier som stöder EU:s **digitala suveränitet**.

Att säkerställa **säkerhet och skydd för journalister** utgör fortsatt en central prioritering, även i EU:s yttre åtgärder⁷⁹. För att intensifiera sina insatser för att skydda journalister mot otillbörliga påtryckningar, hot och attacker kommer kommissionen att uppdatera sin **rekommendation om journalisters säkerhet**⁸⁰ för att stödja en starkare säkerhet och en gynnsam miljö för journalister och för nyhetsrapportering av hög kvalitet (primär källjournalistik) i samhället och kommer att anordna **ett högnivåevenemang om bekämpning av munkavleprocesser** för att stödja översynen av dess rekommendation om åtgärder mot munkavleprocesser⁸¹. För att främja integritetsskydd för journalister, forskare och civilsamhällesorganisationer som verkar med att analysera informationsmiljön och dess utveckling (t.ex. AI:s inverkan) kommer kommissionen dessutom att anta riktlinjer för att stödja genomförandet av relevanta EU-regler⁸².

För att bidra till det övergripande målet att stödja mediernas frihet och mångfald kommer kommissionen även att fortsätta att finansiera mekanismer för att övervaka pressfriheten i EU:s medlemsstater och kandidatländer⁸³.

Kommissionen stöder även oberoende medier och journalistik av hög kvalitet internationellt, särskilt i EU:s grannskap och EU:s kandidatländer och potentiella kandidatländer. Grundfinansiering för att

⁷⁷ AI-strategin, COM(2025) 723 final.

⁷⁸ Åtgärder för att stödja sektorer för nyhetsmedier är tillgängliga på <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/news-initiative>. Samarbetsinitiativ som är värda att notera har även lanserats på medlemsstaternas initiativ. Nya exempel på sådana gränsöverskridande initiativ är ARTE+ och projektet för ”informationsskydd” som lanserades av Deutsche Welle och France Médias Monde.

⁷⁹ Stöd till oberoende och pluralistiska medier, tillgång till information och kampen mot desinformation samt säkerhet för journalister och medieförarbetare online och offline utgör viktiga prioriteringar i EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati och omfattar åtgärder såsom EU:s mekanism för människorättsförsvare: ProtectDefenders.eu och EU:s stöd till det europeiska initiativet för demokrati som stöder aktörer som verkar för demokrati, inbegripet oberoende medieplattformar och journalister. <https://democracyendowment.eu/>.

⁸⁰ Kommissionens rekommendation (EU) 2021/1534 av den 16 september 2021 om säkerställande av journalisters och andra medieförbeters skydd, säkerhet och egenmakt i Europeiska unionen, C/2021/6650.

⁸¹ Kommissionen kommer även att förnya mandatet och sammansättningen för expertgruppen för munkavleprocesser för att främja stöd till offer och se över EU:s internationella privaträttsliga regler för att bedöma om det finns ett eventuellt behov att inkludera aspekter som är relevanta för munkavleprocesser.

⁸² Till exempel förordningen om digitala tjänster, förordningen om politisk reklam eller AI-förordningen.

⁸³ Se exempelvis projekt som erhåller finansiering från programmet Kreativa Europa, t.ex. *Media Freedom Rapid Response*.

upprätthålla oberoende medieverksamhet utgör ett effektivt och ändamålsenligt sätt att motverka desinformationsoperationer från auktoritära regimer både nationellt och utomlands. Oberoende, högkvalitativa undersökande format och underhållningsformat bidrar till att förhindra att budskap som utgör utländsk informationsmanipulering och inblandning etableras och kan begränsa spridningen till EU och EU:s partnerländer⁸⁴. Dessutom erbjuder europeiska initiativet för demokrati (*European Endowment for Democracy*) och kommissionens mekanism ProtectDefenders.eu stöd till journalister från länder utanför EU som i egenskap av människorättsförsvarare är i riskzonen. Under 2024 erhöll minst 943 mediearbetare stöd genom den sistnämnda mekanismen. Kommissionen kommer att fortsätta att tillhandahålla grundläggande stöd till oberoende journalister och mediekanalet i exil, inbegripet från Ryssland och Belarus och andra länder, vilka arbetar inom EU och dess grannskap, samt bidra till att upprätthålla oberoende mediekanalet av hög kvalitet i viktiga partnerländer. Kommissionen kommer att utöka arbetet med snabba insatser med betrodda partner för att se till att lösningar för kringgående av digital censur, mot övervakning och nedstängningar görs tillgängliga för medborgare, aktörer i det civila samhället och journalister i auktoritära regimer. Kommissionen har även föreslagit att man ska prioritera stöd till mediefrihet inom ramen för den nya fleråriga budgetramen för Europa i världen.

Åtgärder:

- *Översyn av direktivet om audiovisuella medietjänster.*
- *Hantera utmaningar för medieekosystemet i samband med översynen av direktivet om upphovsrätt på den digitala inre marknaden.*
- *Tillhandahålla vägledning för att upprätthålla konkurrensen och främja mediepluralism och mediernas mångfald i samband med översynen av riktlinjerna för företagskoncentrationer.*
- *Bedöma huruvida de befintliga reglerna om statligt stöd för radio och TV i allmänhetens tjänst är ändamålsenliga vid utvärderingen av 2009 års meddelande om radio- och TV.*
- *Lansera ett program för medieresiliens för att stödja journalistik och mediekompetens.*
- *Stärka åtgärder för journalisters säkerhet och bekämpa rättegångsmissbruk (munkavleprocesser).*
- *Stödja oberoende medier och journalistik av hög kvalitet utanför EU:s gränser.*

2.4 Stärka samhällets motståndskraft och allmänhetens engagemang

Engagerade och handlingskraftiga medborgare och ett aktivt civilsamhälle utgör ryggraden i en demokrati. Främjande av medborgarutbildning, inbegripet mediekompetens, digital kompetens och kritiskt tänkande, stärker medvetenheten om risker och hot och ger medborgare i alla åldrar i alla samhällen möjlighet att navigera i informationsmiljön, erhålla tillgång till tillförlitlig information, utöva sina demokratiska rättigheter och delta i demokratiska processer. Det är även nödvändigt att främja medborgarnas engagemang i det demokratiska livet genom stöd till deltagande- och

⁸⁴ EU:s grundläggande stöd till oberoende medier, vilket tillhandahålls genom det europeiska initiativet för demokrati, har nått ut till en publik på minst 36 miljoner via sociala mediekanalet och detta enbart i Ryssland. Sedan 2022 har kanalet som erhåller stöd från EU ökat sin publik med minst 15–20 %.

samtalsverktyg för att stärka ägandet, egenmakten och allmänhetens förtroende. Dessa är avgörande för att bygga upp en övergripande motståndskraft i samhället.

2.4.1 Medborgarutbildning och färdigheter kopplade till demokrati

Medborgarfärdigheter, däribland mediekompetens och digital kompetens, är avgörande för demokratin. Ett brett spektrum av projekt stöder sådana färdigheter inom olika EU-program, till exempel Erasmus+, Medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden samt Horisont Europa.

Åtgärder inom utbildningsområdet

Skolor och utbildningsinstitutioner spelar en viktig roll för utvecklingen av medborgarfärdigheter för att göra det möjligt för människor att agera ansvarsfullt genom att främja kritiskt tänkande, inkludering, yttrandefrihet och aktivt samhällsengagemang. Genom att främja dessa färdigheter stärker utbildningsenheter på samtliga nivåer informerade och engagerade medborgare, vilket skapar mer motståndskraftiga demokratiska samhällen.

I **handlingsplanen för grundläggande färdigheter**, som ingår i kompetensunionen, betraktas både medborgarfärdigheter och digitala färdigheter som grundläggande färdigheter för att medborgarna ska kunna utvecklas, både i sina yrkesliv och i sina personliga liv. 2026 års **utbildningspaket** kommer att omfatta ett **stödsystem för grundläggande färdigheter för skolor** för att hjälpa barn och ungdomar att förvärva färdigheter när det gäller läskunnighet, matematik och vetenskap samt digitala färdigheter och medborgarfärdigheter. Som en del av detta paket kommer kommissionen att lägga fram en färdplan för 2030 om framtiden för digital utbildning och digitala färdigheter, med utgångspunkt i översynen av handlingsplanen för digital utbildning och med fokus på digitala färdigheter, AI-kompetens och kritiskt tänkande samt främjande av demokratisk resiliens i den digitala världen.

Kommissionen kommer att ge rekommendationer till skolledare och beslutsfattare. Detta kommer att omfatta uppdaterade **riktlinjer för lärare och utbildare om hur man bekämpar desinformation och underlättar digital kompetens** genom utbildning⁸⁵ för att stärka lärarnas pedagogiska sakkunskaper och ungdomars förmåga till kritiskt tänkande, främja en ansvarsfull användning av digital teknik och stödja medvetna val på nätet. Dessa riktlinjer kommer att omfatta utveckling såsom generativ AI, informationsmanipulation⁸⁶ och sociala mediers och influerars roll. Kommissionen håller även på att utarbeta riktlinjer för att stödja inhämtandet av grundläggande beredskapsfärdigheter, inbegripet relevanta aspekter av mediekompetens, vilken är viktig för ett aktivt och informerat medborgarskap och insatser mot desinformation och informationsmanipulation. Kommissionen kommer att utveckla en **kompetensram för EU-medborgarskap**⁸⁷, tillsammans med **riktlinjer för att stärka medborgarutbildningen i skolorna**. Detta kommer att ligga till grund för utvecklingen av kursplaner och utbildningsprogram.

Åtgärder för mediekompetens utanför utbildningsområdet

⁸⁵ Europeiska kommissionen: Generaldirektoratet för utbildning, ungdom, idrott och kultur, *Riktlinjer till lärare och utbildare om hur man bekämpar desinformation och underlättar digital kompetens genom utbildning*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/28248>.

⁸⁶ Inbegripet eventuella skillnader när det gäller inriktningen mot pojkar och flickor.

⁸⁷ Bland annat med beaktande av de rättigheter som EU-medborgarskapet medför, såsom förklaras i vägledningen till EU-medborgarskap: https://commission.europa.eu/publications/guide-eu-citizenship_en och EU:s kommande vägledning om EU-demokrati för medborgarna.

Utöver åtgärder på utbildningsområdet måste de kompletterande åtgärderna för att stödja mediekompetens, inbegripet digital kompetens, i hela EU utökas på ett inkluderande och effektivt sätt för att nå människor i alla åldrar och socioekonomisk bakgrund, särskilt människor utanför utbildningsmiljöer.

Kommissionen kommer att införa **ett åtgärds paket om mediekompetens**. **Programmet för medieresiliens** kommer att omfatta nya åtgärder för att stödja mediekompetens som når alla ålderskategorier (ungdomar, vuxna, äldre) i landsbygds- och stadsområden. Det kommer att ta itu med nya och befintliga utmaningar i samband med informationsintegritet, sammanlänka mediekompetens och beredskap och fokusera på nya trender när det gäller mediekonsumtion⁸⁸. Potentiella åtgärder för att förbättra befintliga mekanismer enligt direktivet om audiovisuella medietjänster om mediekompetens kommer även att ingå i utvärderingen och översynen av dessa regler. Tonvikten kommer att ligga på att stödja medlemsstater som ställs inför särskilda utmaningar och behov, samt kandidatländer och potentiella kandidatländer⁸⁹ och grupper som möter hinder för att engagera sig i det demokratiska livet⁹⁰.

Kommissionen kommer att hjälpa medlemsstaterna att utveckla, utvidga eller genomföra **nationella eller regionala handlingsplaner för mediekompetens**⁹¹.

Kommissionen kommer även att **stärka mediekompetensgemenskapen** för att öka samordningen och stärka förbindelserna mellan berörda aktörer. Detta kommer att omfatta ett stärkande av kommissionens **expertgrupp för mediekompetens** som består av medlemsstaternas myndigheter genom att främja utbyte av bästa praxis, erbjuda nya samarbetsverktyg och utöka dess mandat till att omfatta aspekter av samhällsresiliens och samhällsberedskap. Som ett komplement till expertgruppens insatser kommer kommissionen även att inrätta ett nytt **oberoende expertnätverk för mediekompetens** och sammanföra oberoende experter från olika områden (t.ex. beredskap, utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformation, dataanalys, informationsintegritetsrisker, beteendevetenskap osv.) för att tillhandahålla oberoende underlag och insikter för att möta nya utmaningar. Arbetet med mediekompetens kommer även att bygga vidare på mediekompetensgemenskapen inom det europeiska observatoriet för digitala medier (Edmo) och ytterligare öka sammanställningen av bästa praxis och användningsfall på grundval av Edmos riktlinjer för effektiva mediekompetensinitiativ⁹² och utöka framgångshistorier som utvecklats och införts av **Edmos regionala/nationella nav**, till exempel för att nå utsatta samhällen och landsbygdssamhällen och äldre eller samarbete med medierna.

⁸⁸ Utvärderingen och översynen kommer även att omfatta åtgärder för att förbättra mekanismen för mediekompetens inom ramen för direktivet om audiovisuella medietjänster.

⁸⁹ Dessa är särskilt utsatta för utländsk informationsmanipulering och inblandning samt desinformation på grund av sin närhet till Ryssland och Belarus.

⁹⁰ Sistnämnda kategori skulle kunna baseras på befintliga indikatorer såsom indexet för mediepluralism, som innehåller en delindikator på mediekompetensnivå.

⁹¹ EU:s strategi för en beredskapsunion innehöll en uppmaning till att intensifiera arbetet med digital kompetens och mediekompetens, bland annat i samband med det europeiska demokratiförsvaret och färdplanen för 2030 om framtiden för digital utbildning och digitala färdigheter för att förbättra det kritiska tänkandet och bygga upp resiliens mot desinformation och cyberhot från tidig ålder. Flera medlemsstater har nationella program för att uppnå dessa mål. Till exempel antog Luxemburg en nationell handlingsplan för digital inkludering år 2021 och Malta har en digital utbildningsstrategi för 2025–2030.

⁹² Se <https://edmo.eu/areas-of-activities/media-literacy/raising-standards-the-edmo-guidelines/>.

Kommissionen kommer att lägga fram en **vägledning om EU-demokrati för medborgare** för att främja medborgarnas medvetenhet om sina demokratiska rättigheter enligt EU:s lagstiftning och politiska ramar och hur de kan utövas⁹³. Särskild tonvikt kommer att läggas på ungdomar.

För att involvera medborgarna vid utformningen av dessa åtgärder avseende demokrati, medborgarskap och medier samt digital kompetens kommer kommissionen att organisera en **europaisk medborgarpanel om demokratisk resiliens**.

Åtgärder:

- *Utveckla 2026 års stödsystem för grundläggande färdigheter för skolor, inbegripet medborgarfärdigheter och digitala färdigheter.*
- *Uppdatera riktlinjerna till lärare och utbildare om desinformation och digital kompetens.*
- *Utveckla en kompetensram för EU-medborgarskap tillsammans med riktlinjer för att stärka medborgarutbildningen i skolorna.*
- *Hjälpa medlemsstaterna att utveckla, utvidga eller genomföra nationella eller regionala handlingsplaner för mediekompetens.*
- *Införa åtgärder för mediekompetens, med nya prioriteringar och en starkt mediekompetensgemenskap.*
- *Utarbeta en vägledning om EU-demokrati för medborgare.*
- *Organisera en europeisk medborgarpanel om demokratisk resiliens.*

2.4.2 Främja medborgarnas engagemang och deltagande

Nya och meningsfulla metoder för medborgardeltagande, samtal och engagemang för alla generationer⁹⁴ erbjuder ytterligare sätt för medborgarna att delta i demokratiska debatter och i beslutsfattande på ett sätt som berikar samtalet med olika perspektiv – vilket framgår av konferensen om Europas framtid – och stärker den representativa demokratin som grundas på val.

På EU-nivå använder kommissionen flera verktyg för att involvera EU-medborgarna i dess beslutsfattande, vilket inledningsvis omfattar de europeiska medborgarinitiativen, ett unikt verktyg för att utforma agendan som gör det möjligt för medborgarna att framföra sina idéer för åtgärder från EU. De **europaiska medborgarpanelerna** och **medborgarnas deltagarplattform** har blivit viktiga tillgångar för att påverka och stödja beslutsfattandet, bygga upp demokratisk resiliens och främja europeiskt medborgarskap och användningen av dem på EU-nivå och i medlemsstaterna kommer att uppmuntras. Kommissionen kommer att undersöka möjligheterna att öppna upp medborgarnas deltagarplattform eller att möjliggöra en interoperabilitet med nationella, regionala och lokala offentliga förvaltningar.

⁹³ Med fokus på rättigheter enligt förordningen om digitala tjänster, AI-förordningen, direktivet om audiovisuella medietjänster, förordningen om politisk reklam, EU:s valrättigheter och andra relevanta ramar.

⁹⁴ Dessa omfattar medborgarpaneler mellan generationerna, medborgarförsamlingar, delaktighetsbaserad budgetering, deltagandebaserad planering eller nya digitala tekniska verktyg och plattformar för civilsamhället som kompletterar metoder såsom offentliga samråd eller undersökningar.

Kommissionen kommer att ha ett nära samarbete med relevanta organ och enheter, såsom Europeiska regionkommittén, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och berörda parter⁹⁵, för att stärka ett **nätverk av nationella myndigheter om medborgardeltagande**, med nationella kontaktpunkter. Detta ska särskilt bygga på kommissionens virtuella kompetenscentrum för deltagande- och samtalsdemokrati⁹⁶. Nätverkets arbete kommer att fokusera på lokal nivå, ungdomars egenmakt och dialog mellan generationerna, ge praktiskt stöd och främja relevanta verktyg till nationella myndigheter. Inom denna ram kommer kommissionen att stödja utarbetandet av ett **utbildningspaket** för medlemsstaterna om medborgardeltagande på alla officiella EU-språk.

Kommissionen kommer att säkerställa en mer omfattande tillgång till information om medborgardeltagande genom en **flerspråkig portal** för resurser på EU-nivå, för att sprida verktyg och information om demokratiskt deltagande i större utsträckning. Portalen kan användas på alla nivåer i EU, däribland av offentliga förvaltningar, intressenter och medborgare, för att centralisera information som samlas in genom nätverket av nationella myndigheter om medborgardeltagande och inom ramen för kompetenscentrumet för deltagande- och samtalsdemokrati.

Innovativa digitala verktyg bör främjas för att komplettera och stödja personliga utbyten. Kommissionen kommer att stimulera innovation på onlineplattformar som möjliggör deltagande i demokratin (teknik för civilsamhället⁹⁷), inbegripet lokala digitala plattformar som stöder demokratiskt engagemang och utnyttjar AI i deltagandesyfte. För att inleda ett samarbete med tekniksektorn för civilsamhället kommer kommissionen att anordna en **hackaton om teknik för civilsamhället** för att visa upp innovativa projekt och inrätta ett europeiskt **tekniknav för civilsamhället**⁹⁸, som kommer att utgöra en heltäckande flerspråkig kontaktpunkt för information, resurser och verktyg med anknytning till teknik för civilsamhället⁹⁹. Kommissionen kommer att stödja pilotprojekt inom detta område inom ramen för relevanta EU-finansieringsprogram och engagera lokala myndigheter, samhällen och nystartade teknikföretag för att utveckla skalbara lösningar, även på landsbygden¹⁰⁰. Inom dessa arbetsområden kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt tillgänglighet och interoperabilitet för tekniska verktyg för civilsamhället.

Ungdomars deltagande och ungdomssamråd på alla nivåer säkerställer att politiken och besluten tar hänsyn till den yngre generationens perspektiv och behov, eftersom den kommer att leva med deras

⁹⁵ I EU:s strategi för det civila samhället kommer åtgärder att föreslås för att arbeta med medlemsstaterna för att stärka civilsamhällesorganisationernas engagemang och även följa upp 2023 års rekommendation när det gäller dessa aktörer, medan åtgärderna inom ramen för demokratiförsvaret fokuserar på medborgardeltagande.

⁹⁶ Centrumet stöder deltagande- och samtalsprojekt på EU-nivå och involverar kandidatländer och potentiella kandidatländer genom olika resurser, utbildningar, personliga evenemang, medborgarlaboratorier och ett forum för erfarenhetsutbyte med tvärvetenskaplig expertis från hela EU.

⁹⁷ Teknik för civilsamhället kan definieras som användning av digital teknik för att stärka demokratin genom att göra det möjligt för allmänheten att erhålla information, delta i beslutsfattandet och utformningen av politiken och öka myndigheternas lyhörddhet och ansvarsskyldighet (se OECD:s policydokument om offentlig styrning nr 72 från 2025).

⁹⁸ Detta kommer att kopplas till portalen för ett interoperabelt Europa, vilken inrättades genom förordning 2024/903 och ger tillgång till interoperabilitetslösningar och lösningar med öppen källkod som används av offentliga förvaltningar i Europa. Den innehåller redan exempel på verktyg med öppen källkod för medborgardeltagande.

⁹⁹ I denna egenskap kommer det att bidra till att synliggöra de tekniska verktygen för civilsamhället och dela utbyte av sakkunskap och kunskap i hela det tekniska ekosystemet för civilsamhället, samt främja nationella och lokala myndigheters medvetenhet om denna sektor.

¹⁰⁰ Med utgångspunkt i den europeiska interoperabilitetsramen kommer en bedömningsmodell att skapas för att utvärdera interoperabilitetsgraden hos teknikplattformar för civilsamhället och hjälpa onlineplattformar att identifiera områden som kan förbättras.

långsiktiga konsekvenser. Genom att ungdomar engageras på ett inkluderande sätt främjas även en känsla av medborgerligt ansvar och ett livslångt deltagande i samhället och demokratin uppmuntras. Ungdomar spelar en central roll i kommissionens insatser för att involvera medborgarna i beslutsfattandet, bland annat genom ordförandens ungdomsråd. **Ungdomspolitiska dialoger om genomförandet av det europeiska demokratiförsvaret** kommer att anordnas mellan kommissionsledamöter och ungdomar. **EU:s verktygslåda för ungdomsdialogdeltagande**, vilken har inrättats tillsammans med nationella ungdomsråd, **kommer att anpassas** för att nå fler ungdomar och kommer att främjas via Europeiska ungdomsportalen för att öka ungdomars engagemang mer allmänt. Initiativet *Voices of the Future* syftar till att inrätta ett europeiskt forum för demokratisk rättvisa mellan generationerna, som ett inkluderande område där människor i alla åldrar kan mötas för att påverka EU:s långsiktiga val.

Åtgärder:

- *Främja medborgarnas och ungdomars deltagande, bland annat genom att stärka ett nätverk av nationella myndigheter om medborgardeltagande, med ett utbildningspaket och en flerspråkig portal för resurser på EU-nivå.*
- *Inrätta ett europeiskt tekniknav för civilsamhället för att stödja tekniksektorn för civilsamhället.*

2.4.3 Stärka demokratin genom åtgärder som omfattar hela samhället

För att ytterligare stärka demokratin är det nödvändigt att ge varaktigt stöd till engagerade aktörer och samhällen, erkänna och förstärka deras initiativ och lyfta fram bästa praxis som visar på innovativa metoder. Det krävs särskilt fokus på regioner där det medborgerliga och politiska engagemanget är lågt.

För att hantera växande utmaningar såsom social splittring, digital isolering och minskat förtroende för offentliga institutioner kommer kommissionen att främja samhällsuppbyggande strategier. Tillsammans med lokala myndigheter och nätverk i hela EU – inbegripet **EU:s nätverk för lokala företrädare** – kommer kommissionen att uppmuntra och stödja gräsrotsinitiativ som sammanför människor i olika åldrar och med olika bakgrund och stärker lokala förbindelser och inkluderande offentliga utrymmen, bland annat genom idrott, musik, historieberättande och samarbete.

Strategier för lokal demokrati, inkludering och delaktighet hör till de grundläggande värdena och principerna i det nya europeiska Bauhaus. Det kommer att stödja lokal demokrati genom konkreta initiativ som främjar innovativa strategier för samhällsengagemang på grannskapsnivå. Detta omfattar ett stärkande av samhällsdeltagandet och förbindelserna mellan generationerna samt främjande av samarbetsstrategier för inkluderande offentliga utrymmen och grannskap.

Kommissionens Europa direkt-kontor kommer att fungera som lokala mikronav för demokrati – öppna, bebodda platser där samhällen möts, utbyter och arbetar tillsammans, och stödja inkluderande dialog som är förankrad i deras dagliga verklighet. De kan i samarbete med lokala myndigheter anordna aktiviteter som förvandlar diskussionen till delade erfarenheter – från medborgarkvällar i grannskapet där man byter tjänster eller lokala poddsändningar¹⁰¹.

¹⁰¹ Ambassadörerna för medborgardeltagande, alumner till de europeiska medborgarpanelernas, skulle kunna dela med sig av sina erfarenheter och bidra till att främja medborgardeltagande.

För att uppmuntra till fler utbyten och synergier mellan intressenter som är verksamma inom demokratisk innovation, utbyte av bästa praxis och synliggörande av deras projekt kommer kommissionen att anordna ett **högnivåevenemang** om demokrati och dela ut ett **årligt pris för demokratisk innovation**¹⁰². Framhävandet av demokratirelaterade projekt ökar synliggörandet av dem för privata givare och filantropiska organisationer som uppmuntras att spela en allt större roll.

Kommissionen kommer att genomföra särskilda **upplysningskampanjer** för att förklara varför demokrati är viktigt och hur alla medborgare, även ungdomar, kan utöva sina demokratiska rättigheter och göra sina röster hörda¹⁰³.

Den **privata sektorn** har också en uppgift när det gäller att främja och upprätthålla demokrati, vilket är grundläggande för ett rättvist och välfungerande företagsklimat och ekonomiskt välstånd. En välmående ekonomi är i sin tur avgörande för att demokratin ska blomstra. Kommissionen kommer att uppmuntra privata företag och näringslivsorganisationer att utbyta bästa praxis, göra frivilliga åtaganden inom detta område och bygga upp en **företagssammanslutning för demokrati**¹⁰⁴.

Åtgärder:

- *Anordna ett högnivåevenemang om demokrati och ett årligt pris för demokratisk innovation.*
- *Kommissionen ska genomföra särskilda upplysningskampanjer.*
- *Stödja uppbyggnaden av frivilliga åtaganden från den privata sektorn för att inrätta en företagssammanslutning för demokrati.*

2.4.4 Trygga evidensbaserat beslutsfattande

Evidensbaserat beslutsfattande säkerställer att institutioner, debatter och beslutsfattande bygger på faktiska, transparenta och ansvarsfulla processer och opartiska uppgifter som grundas på forskningsfriheten, vilket främjar förtroendet för styrningen och dess legitimitet. För att garantera effektiva och demokratiska vetenskapliga rådgivningsprocesser och vetenskapligt stöd till offentlig politik är det nödvändigt att främja efterlevnaden av de högsta standarderna i fråga om forskningsetik och forskningsintegritet. Det är även viktigt att möjliggöra medborgarnas deltagande och deras förtroende för vetenskapen och att säkerställa att rådgivningssystemen är robusta och oberoende. Mot denna bakgrund kommer kommissionen att anta en **rekommendation om vetenskapliga underlag och deras användning i det offentliga beslutsfattandet**.

Forskningsfrihet utgör en avgörande del av den akademiska friheten och är nödvändig för att generera tillförlitlig kunskap och tillförlitliga uppgifter. Genom att skydda forskares och akademikers oberoende när det gäller att utforska, ifrågasätta och utveckla innovationer säkerställer de att de underlag som används vid beslutsfattandet är trovärdiga och opartiska. Dessa värden utgör även en förutsättning för att lärosäten ska kunna fullgöra sitt akademiska och samhälleliga uppdrag, vårda och främja den offentliga debatten genom att erbjuda sakkunskaper och underlag och är avgörande för demokratisk resiliens. Den kommande **rättsakten om det europeiska forskningsområdet** kommer att bekräfta forskningsfriheten i EU-lagstiftningen, som en viktig del av de akademiska värdena.

¹⁰² Vilket skulle kunna vara öppet för konkreta projekt i EU:s kandidatländer och potentiella kandidatländer.

¹⁰³ Ambassadörerna för medborgardeltagande, alumner till de europeiska medborgarpanelernas, skulle kunna dela med sig av sina erfarenheter och bidra till att främja medborgardeltagande.

¹⁰⁴ Med stöd av en inledande workshop och av en studie om alternativ för bidrag från näringslivet.

Konstnärlig frihet och skydd för konstnärer och kulturinstitutioner, vilket behandlas i kulturkompassen för Europa, utgör också en viktig del av den demokratiska strukturen och resiliensen.

Med utgångspunkt i rådets rekommendation om ökad forskningssäkerhet¹⁰⁵ från 2024 bedömer kommissionen även alternativen för inrättandet av ett **uropeiskt expertcentrum för forskningssäkerhet** för att förstärka faktaunderlaget för beslutsfattande om forskningssäkerhet och främja en gemenskap för erfarenhetsutbyte som omfattar hela EU.

Mer allmänt skulle det europeiska centrumet för demokratisk resiliens även kunna underlätta **utbyte av erfarenheter om uppbyggnad av demokratisk resiliens**, såsom **bästa praxis för samhällsbyggande**, initiativ för **mediekompetens** och **beredskapsåtgärder**.

Åtgärder:

- *Anta en rekommendation från kommissionen om vetenskapliga underlag och deras användning i det offentliga beslutsfattandet.*
- *Förankra forskningsfriheten i EU-lagstiftningen i rättsakten om det europeiska forskningsområdet.*
- *Bedöma alternativen för inrättandet av ett europeiskt expertcentrum för forskningssäkerhet.*

3. En investering i demokrati är en investering i framtiden

Ekonomiskt stöd är avgörande för att uppnå prioriteringarna i det europeiska demokratiförsvaret på kort och lång sikt. Flera EU-finansieringsprogram är relevanta i detta avseende. **Kreativa Europa** tillhandahåller finansiering för att stödja medier, journalistik samt digital kompetens och mediekompetens. **Programmet för ett digitalt Europa** stöder tvärvetenskapliga samarbeten för att motverka desinformation via sin finansiering av Edmo, inbegripet dess regionala nav, och det europeiska nätverket av faktagranskare. **Horisont Europa** stöder forskning, innovation och experiment för att stärka demokratin och styrningen och utveckla demokratisk innovation. **Programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden** skyddar och främjar unionens värderingar och främjar medborgarnas engagemang och deltagande i unionens demokratiska liv.

Pelaren för snabba insatser inom instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete stöder oberoende journalistik och bygger upp kapacitet för att bekämpa utländsk informationsmanipulering och inblandning i krissituationer. Andra program, såsom **programmet Rättsliga frågor** och **Erasmus+**, stärker demokratin genom att uppnå sina huvudsakliga mål. Faciliteterna för Ukraina, västra Balkan och Moldavien gör det möjligt att betala ut finansiering på grundval av fullgörandet av strukturreformer, i syfte att stärka demokratin, med stöd till organisationer i det civila samhället, oberoende medier, mediekompetens och motståndskraft mot utländsk informationsmanipulering och inblandning samt hybridhot. Kommissionen kommer att överväga prioriterade demokratirelaterade aspekter när den planerar dessa medel för den tid som återstår inom den nuvarande fleråriga budgetramen. Innovativ finansiering bör övervägas, såsom mikrobidrag för lokala initiativ, finansiella instrument såsom garantier, lån och eget kapital, samt gräsrotsfinansiering uppmuntras och effektiviseras.

¹⁰⁵ Rådets rekommendation av den 23 maj 2024 om ökad forskningssäkerhet, C(2024) 3510.

Privat finansiering bör uppmuntras. Privat finansiering genom eget kapital kan till exempel redan användas för att minska risken i samband med kreativa projekt inom den audiovisuella sektorn genom att finansiera utveckling och distribution av filmer, medieinnehåll eller kulturella initiativ. En sådan riskminskning skulle kunna tillämpas på framtida projekt som stöder oberoende medier och journalistik. Evenemang för insamling av finansiering skulle kunna stimulera till filantropiska bidrag och samarbeten med privata stiftelser för att stärka det ekonomiska stödet till det europeiska demokratiförsvaret.

Som en del av nästa **fleråriga budgetram för 2028–2034** har kommissionen föreslagit ett antal program för att bidra till det europeiska demokratiförsvarets mål. Den föreslagna finansieringen skulle omfatta stöd för ett brett spektrum av prioriteringar och aktörer, inbegripet fria och oberoende medier, civilsamhällesorganisationers arbete, utbildning och allmän demokratisk resiliens. **AgoraEU** är särskilt avsett att främja gemensamma värden, bland annat demokrati, och att stödja den europeiska kulturella mångfalden, dess audiovisuella och kreativa sektorer, mediefriheten och civilsamhällets deltagande. Det nya programområdet **MEDIA+** inom ramen för **AgoraEU** skulle ge heltäckande stöd till fri och oberoende journalistik och nyhetsmedier, skydda och främja mediefriheten, öka mediernas ekonomiska bärkraft, stödja mediekompetens och upptäckt och motverkan av desinformation. Programområdet **medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden+** i **AgoraEU** syftar till att stödja genomförandet av demokratiförsvaret genom att främja fria, rättvisa och inkluderande valprocesser och genom att stärka medborgarnas deltagande och engagemang i unionens demokratiska liv och samhällsliv. Andra viktiga stödåtgärder kommer att finansieras genom **programmet Rättsliga frågor**¹⁰⁶, **Horisont Europa**¹⁰⁷, **Erasmus+**¹⁰⁸, **Europeiska konkurrenskraftsfonden**¹⁰⁹, **instrumentet Europa i världen**¹¹⁰ och **de nationella och regionala partnerskapsplanerna**¹¹¹.

Demokratisk resiliens och demokratiskt försvar stärker varandra. **Försvarsutgifter** kan även betraktas som ett sätt att stödja demokratisk resiliens, till exempel genom investeringar i

¹⁰⁶ Det kommande förslaget till programmet Rättsliga frågor syftar till att stärka demokratin genom att främja och stödja utbildning för rättsväsendet och dess personal i syfte att främja demokrati och säkerställa ett konsekvent och effektivt genomförande av EU:s rättsakter på en ny nivå.

¹⁰⁷ Nästa Horisont Europa-program som kommissionen föreslagit kommer att fortsätta att stödja forskning som syftar till att stärka demokratin och de demokratiska värdena genom att främja samhällsengagemang, främja motståndskraftiga, pluralistiska samhällen och informationsutrymmets och medielandskapets integritet samt motverka desinformation.

¹⁰⁸ Nästa Erasmus+-program som kommissionen föreslagit lägger särskild tonvikt på att stödja medborgarutbildning och medborgardeltagande, EU:s värden, samhällsresiliens och mediekompetens, med full respekt för medlemsstaternas kompetens att fastställa skolor och akademiska läroplaner och organisationen av sina utbildningsstrukturer, bland annat genom icke-formellt och informellt lärande som stöder ungdomars deltagande och att ungdomar lär sig hur de kan delta i demokratin.

¹⁰⁹ Den föreslagna Europeiska konkurrenskraftsfonden skulle stödja den civila säkerhetsindustrin inom områden såsom kampen mot hybridhot.

¹¹⁰ I utvidgnings- och grannregionerna i öst kommer det föreslagna instrumentet Europa i världen att tillhandahålla verktyg för att främja demokrati, god samhällsstyrning, rättsstatsprincipen och respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Dessutom kommer Europa i världen att stödja kandidatländer och potentiella kandidatländer framsteg mot EU-standarder enligt mottot ”grundläggande principer först” till utvidgningen. I detta sammanhang kommer särskild uppmärksamhet även att ägnas åt att stärka oberoende medier och mediekompetens samt åt att öka motståndskraften mot utländsk informationsmanipulation och inblandning samt hybridhot.

¹¹¹ Nationella och regionala partnerskapsplaner som genomförs med iakttagande av principerna om flernivåstyre och partnerskap kan stödja medlemsstaternas förmåga att bekämpa grov och organiserad brottslighet, särskilt med koppling till hybridhot såsom utländsk informationsmanipulation och inblandning, och åtgärder som stärker den demokratiska styrningen, till exempel genom att förbättra insynen, främja medborgardialog, stödja det civila samhället och stärka rättsstatsprincipen.

cybersäkerhet, förebyggande av hybridhot eller skydd av kritisk infrastruktur och demokratiska institutioner mot extern inblandning. EU:s försvarsresiliens och åtgärder för att motverka hybridhot stärker den demokratiska resiliensen, bland annat genom att stärka Europas tekniska spetskompetens inom cyberförsvar och utvecklingen av spets teknik. EU:s ekonomiska stöd inom ramen för **Europeiska försvarsfonden, Horisont Europa, programmet för ett digitalt Europa, instrumentet Safe** (säkerhetsaktion för Europa) och den framtida fleråriga budgetramen inom ramen för det föreslagna **europiska försvarsinvesteringsprogrammet** är avgörande i detta avseende.

4. Slutsatser

Detta meddelande om det europeiska demokratiförsvaret utgör en strategi för att skydda, stärka och främja demokratin i EU på lång sikt. Det lyfter fram kommissionens starka engagemang för att stärka den demokratiska resiliensen i hela unionen och dess beredskap att samarbeta med andra EU-institutioner och EU-organ, EU:s medlemsstater, partner från EU:s grannskap, relevanta berörda parter samt medborgare för att ta itu med de utmaningar som demokratin står inför.

Enligt denna strategi tillkännages en rad åtgärder som gradvis kommer att införas senast 2027. Medlemsstaterna kommer att spela en avgörande roll för att uppnå dessa mål och kommissionen kommer att fortsätta sina ansträngningar för att säkerställa gemensamt ansvar.

För att säkerställa en politisk uppföljning när det gäller genomförandet av detta meddelande kommer kommissionen regelbundet att uppdatera Europaparlamentet och rådet. Kommissionen kommer att anordna ett årligt ministerforum på hög nivå för att utvärdera de åtgärder som genomförs inom ramen för det europeiska demokratiförsvaret och underlätta utbyte av bästa praxis, genom samarbete med både institutionella och icke-institutionella aktörer. Kommissionen kommer även att samarbeta med samtalspartner och berörda parter på nationell och lokal nivå. I slutet av mandatperioden kommer kommissionen att utvärdera genomförandet och effekterna av de åtgärder som ingår i detta meddelande.

Det europeiska demokratiförsvaret utgör en integrerad del av den proaktiva strategi som kommissionen använder för att försvara och upprätthålla EU:s värden. Kommissionen har vidtagit kraftfulla åtgärder för att skydda och främja rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna i EU, särskilt genom den årliga **rapporten om rättsstatsprincipen** och de årliga rapporterna om tillämpningen av **EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna**. Att skydda och främja mänskliga rättigheter och demokrati utgör även en central prioritering i EU:s yttre åtgärder, vilket framhålls i **handlingsplanen för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2027**. EU:s **strategi för det civila samhället**¹¹² kompletterar dessa insatser genom att främja ett starkare samarbete med civilsamhällesorganisationer och främja ett välmående medborgerligt utrymme i hela EU.

Demokrati är ett dagligt åtagande som vi måste skydda, vårda och aldrig ta för givet. EU står fast vid sitt åtagande att försvara demokratin och främja demokratiska värden, institutioner och processer mot bakgrund av de växande yttre och interna utmaningarna. Det är värt att bevara det vi har, och det kommer vi att göra med full kraft och enighet för att bygga starka och motståndskraftiga demokratier.

¹¹² Europeiska kommissionen, meddelande om EU:s strategi för att stödja, skydda och stärka det civila samhället, COM(2025) 790 final.